

Evaluering
av
Klagenemnda for offentlige anskaffelser - KOFA

for
Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Utført av

Høsten 2006

Innholdsfortegnelse

Forord	3
1 Sammendrag av evalueringen	4
2 Bakgrunn for evalueringen	5
3 Metode og opplegg	7
3.1. Spørreundersøkelse.....	7
3.2. Dybdeintervju.....	8
3.3. Statistikk.....	9
4 Funn i evalueringen	11
4.1. Har KOFA vist seg å være en funksjonell håndhevelsesordning?.....	11
4.1.1. Underspørsmål.....	11
a) <i>Hvem klager/klager ikke og hva motiverer beslutningen om å klage/ikke klage inn en sak for nemnda? I hvilken grad har for eksempel nivået på klagegebyret, saksbehandlingstiden, saksbehandlingsreglene og nemndas kompetanse relevans for beslutningen?</i>	11
4.1.2 Underspørsmål.....	17
b) <i>Har motivene for å klage endret seg i løpet av den tiden nemnda har vært i virksomhet, for eksempel fordi leverandørene evt. ser begrensning mht mulighetene for erstatning?</i>	17
4.1.3 Underspørsmål.....	18
c) <i>I hvilken grad respekterer og følger oppdragsgivere nemndas uttalelser i den konkrete saken og / eller ved senere anskaffelsesprosesser, og hva er årsaken til at nemndas uttalelser følges / ikke følges? I hvilken grad påvirkes oppdragsgivers beslutning av f. eks. oppfatninger om nemndas kompetanse og sammensetning?</i>	18
4.1.4 Underspørsmål.....	22
d) <i>Hvilke konsekvenser har klagenemndas uttalelser fått, i de tilfeller der klager får medhold av klagenemnda i spørsmål som kan ha betydning for tildeling av kontrakt?</i>	22
4.1.5 Underspørsmål.....	22
e) <i>Klagenemndas kompetanse med hensyn til utforming av konklusjon i uttalelsene er begrenset til å konkludere om det er brudd på lov om offentlige anskaffelser med forskrifter.</i>	22
4.1.6 Funn og kommentarer for hovedspørsmål 1: Er KOFA en funksjonell håndhevelsesordning?.....	23
4.2 Hvordan bidrar KOFA til tvisteløsninger i forhold til domstolene?.....	25
4.2.1 Underspørsmål.....	25
a) <i>Tidsforbruk i de ulike fasene av klageprosessen.</i>	25
4.2.2 Underspørsmål.....	25
b) <i>Sekretariatets redskap for prioritering/avvisning av saker.</i>	25
4.2.3 Underspørsmål.....	26
c) <i>Kostnadene (art og størrelse) som påløper ved en klage (sammenlignet med domstolsbehandling):</i>	26
4.2.4 Underspørsmål.....	28
d) <i>Nemndas sammensetning, evt. behov for endringer.</i>	28
4.2.5 Underspørsmål.....	33
e) <i>Om nemnda behandler saker som har et slikt omfang at de burde vært løst i domstolen?</i>	33
4.2.6 Underspørsmål.....	35
f) <i>I hvilken grad har klagebehandling i nemnda ført til opplevd økt / redusert konfliktnivå?</i>	35
4.2.7 Oppsummering av funn for hovedspørsmål 2: Hvordan bidrar KOFA til tvisteløsninger i forhold til domstolene?.....	37
4.3 Bidrar KOFA til informasjon og kompetansebygging?.....	38
4.3.1 Underspørsmål.....	38
a) <i>Oppdragsgivere og leverandører holder seg løpende orientert om nemndas avgjørelser.</i>	38
4.3.2 Underspørsmål.....	40
b) <i>Nemndas avgjørelser benyttes i opplæring om regelverket for offentlige anskaffelser.</i>	40
4.3.3 Oppsummering av funn for hovedspørsmål 3: Bidrar KOFA til informasjon og kompetansebygging?.....	41
4.4 Hvor tilfreds er brukerne med KOFA?.....	42
4.5 Hvor viktig er KOFA?.....	44
4.6 Hvem klages inn til KOFA?.....	45
5 Avsluttende kommentarer	47
6 Vedlegg	48
Vedlegg 1: Oversikt over dybdeintervjuene.....	48
Vedlegg 2: Skjema brukt i dybdeintervjuene.....	49
Vedlegg 3: Skjema brukt i spørreundersøkelsen.....	52

Forord

Rapporten tar for seg evalueringen av Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) for Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD). Evalueringen er gjennomført av Resource-Partner AS i samarbeid med vår underleverandør på kvantitativ spørreundersøkelse Synovate MMI.

Målet med evalueringen har vært å kartlegge om klagenemnda gjennom sitt virke fra 2003 til 2006 har oppfylt intensjonene som ligger til grunn for opprettelsen av nemnda. Hensikten har videre vært å gi svar på hvilke styrker og svakheter dagens ordning har, sett fra ulike interessenters synspunkt.

Evalueringen av KOFA er gjennomført av cand. jur. Harald Alfsen, cand. jur. Leiv Olav Sunde og cand. polit Arne Sivertsen. Kvalitetssikring er gjennomført av siviløkonom/revisor Ragnar Johnstad. Kontaktperson og ansvarlig for gjennomføring av kvantitativ spørreundersøkelse hos Synovate MMI har vært Karen Lillebø.

Vi retter en stor takk til alle dem som gjennom spørreundersøkelsen og dybdeintervjuer har muliggjort evalueringen av KOFA ved å stille opp og dele sine erfaringer.

Bergen, 18. desember 2006

For Resource-Partner AS

Arne Sivertsen
prosjektleder

1 Sammendrag av evalueringen

Evalueringen tar sikte på å besvare de sentrale spørsmål FAD har til KOFA ordningen:

- 1) Har KOFA vist seg å være en funksjonell håndhevelsesordning?
- 2) Hvordan bidrar KOFA til tvisteløsninger i forhold til domstolene?
- 3) Bidrar KOFA til informasjon og kompetansebygging?

I tillegg har vi søkt svar på følgende generelle spørsmål:

- 4) Hvor tilfreds er man med KOFA?
- 5) Hvor viktig er KOFA?
- 6) Hvem blir innklaget til KOFA?
- 7) Hvem mener KOFA bryter regelverket?

Svar på spørsmålene er hentet fra både spørreundersøkelsen, dybdeintervjuene og statistikk.

Evalueringen viser følgende hovedfunn knyttet til spørsmålene over:

- 1) KOFA vurderes i følge flertallet av dem vi har snakket med som en funksjonell håndhevelsesordning i tråd med de intensjonene som ligger til grunn for opprettelsen.
- 2) KOFA er i følge et flertall av de spurte som har erfaring både med nemnda og med domstolsbehandling det rimeligste, raskeste og minst konfliktfylte alternativet.
- 3) KOFA bidrar i følge flertallet av de spurte til å spre informasjon og bygge kompetanse uten at det nødvendigvis fører til de store endringene i innklagedes organisasjon.
- 4) Et klart flertall av de spurte er tilfreds med KOFA.
- 5) Et klart flertall av de spurte mener KOFA er viktig som et alternativ til domstolene.
- 6) Alle grupper innenfor offentlig forvaltning blir innklaget til KOFA, men kommunal forvaltning er overrepresentert.
- 7) Mange bryter regelverket, men nemnda finner oftest brudd på lov om offentlige anskaffelser i kommunal forvaltning.

2 Bakgrunn for evalueringen

Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) ble etablert for å dekke behovet for en alternativ tvisteløsningsmodell til ordinær domstolsbehandling. Formålet med ordningen var å gi en raskere og rimeligere klagemulighet for leverandører på et lavere konfliktnivå. Gjennom innføring av ny § 7a i lov om offentlige anskaffelser, besluttet Stortinget at det skulle opprettes en uavhengig klagenemnd for offentlige anskaffelser med rådgivende kompetanse. En egen forskrift for klagenemndas virksomhet ble vedtatt ved kgl.res. 15.11.2002, og klagenemnda trådte i funksjon 1.1.2003.

Klagenemnda består av et sekretariat og en regjeringsoppnevnt nemnd på til sammen 10 medlemmer. Nemndas medlemmer er dels uavhengige advokater og dels hentet fra domstolene og universitetene. I behandlingen av den enkelte sak deltar tre av nemndas medlemmer.

Administrativt er sekretariatet en del av Konkurransetilsynet og holder nå til i tilsynets lokaler i Bergen. Faglig er sekretariatet underlagt klagenemnda. Enkelte avgjørelser er tillagt sekretariatet, blant annet kompetanse til å avvise klager. Sekretariatets beslutninger kan påklages til klagenemndas leder.

For mer informasjon om bakgrunnen for opprettelsen av klagenemnda:

- Ot.prp. nr. 71 (1997-98) Om lov om offentlige anskaffelser
- Rapport fra arbeidsgruppen for vurdering av overvåknings- og håndhevelsessystemet innen offentlige anskaffelser, 1999
- Ot.prp. nr 3 (2000 – 2001) Om lov om endring av lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser
- Lov om offentlige anskaffelser av 16. juli 1999 nr. 69
- Forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser av 15. november 2002

Formål

I forbindelse med opprettelsen av nemnda ble det lagt til grunn at nemndas virksomhet og organisering skulle evalueres etter en tid for å se om den har nådd de målsetninger som ble satt av Storting og Regjering.

Målsetningene for ordningen fremgår av Ot.prp. nr. 3 (2000-2001) Om lov om endringer i lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser. Formålet med etableringen av et uavhengig klageorgan med rådgivende kompetanse var:

- effektivisere håndhevelsen av anskaffelsesregelverket gjennom å styrke håndhevelsesapparatet,
- mulighet for å løse tvister raskt og smidig (lave prosesskostnader) og dermed på et lavere konfliktnivå,
- organet skal være et bidrag til informasjons- og kompetanseoppbyggingen

- publisere avgjørelsene,
- avgjørelsene kan gi avklarende tolkninger der reglene oppfattes som uklare i dag.

Under høringen støttet hovedtyngden av høringsinstansene forslaget om å opprette et klageorgan. Nærings- og handelsdepartementet la avgjørende vekt på dette i sin vurdering. Samtidig innså departementet at ordningen hadde visse betenkelige sider, jf. følgende momenter som fremkom i høringen:

- en god del regelbrudd vil i praksis neppe medføre rettsfølger,
- flere formaliserte konflikter er neppe en positiv utvikling,
- fare for at nytteløse søksmål reises som ellers ikke ville vært reist,
- fare for at en leverandør kan fremme klage i den hensikt å forsinke og forstyrre konkurrenten selv om han ikke vil kunne nå opp,
- tvil om organets evne til i praksis å avgi raske uttalelser og
- tvil om oppdragsgivere vil avvende klagebehandlingen før kontrakt inngås.

Evalueringen skal gi Fornyings- og administrasjonsdepartementet et grunnlag til å eventuelt å foreta endringer i:

- nemndas sammensetning
- nemndas kompetanse, herunder
  - regler og retningslinjer for behandling og avvisning av klager
  - regler og praksis for utforming av nemndas uttalelser
  - innretting av klagegebyr
- nemndas og sekretariatets kapasitet

3 Metode og opplegg

Resource-Partner har etter at vi fikk jobben med å evaluere KOFA som uavhengig part, avgjort hvordan spørsmål skal stilles og konkretiseres til respondenter og eksperter / nøkkelpersoner. Dette gjelder også for det utvalget som er gjort av nøkkelpersoner – det er gjort med bakgrunn i det behovet for utdyping og informasjon som sto tilbake etter gjennomføring av spørreundersøkelsen.

Spørsmålene til respondentene er stilt i forhold til en konkret sak de har hatt for KOFA, enten som oppdragsgiver eller klager. Spørsmålene under dybdeintervjuene er stilt på generelt grunnlag uten tilknytning til en konkret sak.

Evalueringen er bygget på funn fra;

- Spørreundersøkelse blant et utvalg på 100 av i alt 302 saker som hadde vært oppe for nemnda (2003-2005)
- Dybdeintervju med en del representanter for store leverandører og oppdragsgivere i tillegg til ekspertise på offentlig anskaffelser.
- Bearbeiding og analyse av KOFA sin egen statistikk rundt antall saker, type innklagede, klager, hvor mange som vinner frem osv

3.1. Spørreundersøkelse

Undersøkelsen er gjennomført blant de som har klaget en sak inn for nemnda og blant de innklagede. Målsettingen med undersøkelsen er å finne frem til hvordan KOFA fungerer og i hvilken grad man er tilfreds med nemnda.

Det har vært registrert i alt 818 avgjorte saker i alt inn til KOFA pr 31.10.2006. Av disse har 302 saker vært behandlet i nemnda mellom 2003 og 2005 i følge KOFA sekretariatet.

Det er opprinnelig 302 saker, men av disse er det noen parter som går igjen i flere saker og noen saker der det ikke foreligger tilstrekkelige data. Det er totalt gjennomført 200 intervjuer, fordelt på 100 personer innen hver av de to målgruppene (klagere og innklagede). Disse er plukket ut tilfeldig av en datamaskin (alle har hatt samme mulighet for å bli trukket ut – såkalt tilfeldighetsutvelgelse) fra en liste over 240 saker som har vært behandlet i nemnda fra 2003-2005. Det betyr at vi i alt har gjort utvalget blant 480 parter eller 240 saker i alt behandlet i nemnda i 2003-2005. Undersøkelsen ble foretatt i tidsrommet 10-13 oktober 2006. De som har hatt saker oppe i nemnda flere ganger, er representert med den saken som kommer sist i tid.

Spørreskjemaet som ble brukt i de 200 telefonintervjuene finnes i vedlegg 3.

Forklaring til grafene

I tabellene og stolpediagrammene som er oppgitt i kapittel 4 finner man:

- Filter = Egenskapen til den som blir spurt.
Eksempel: Hvorfor har du ikke fulgt nemndas avgjørelse? Dette spørsmålet ble bare stilt til dem som allerede har sagt at de ikke følger nemndas avgjørelse.
- N = Tall. Det er antallet som er spurt dette spørsmålet.

3.2. Dybdeintervju

Etter spørreundersøkelsen ble det gjennomført en rekke intervjuer med personer som innfrir en eller flere av de følgende kriterier:

- De representerer en større gruppe av leverandører eller oppdragsgivere
- De har spisskompetanse på området offentlige anskaffelser
- De har arbeidet i KOFA (enten i nemnda eller i sekretariatet)

Dybdeintervjuene er foretatt i henhold til en særskilt utarbeidet mal (vedlegg 2). Svarene er dermed sammenlignbare og gir godt grunnlag for justeringer, presiseringer og utdypninger i forhold til spørreundersøkelsen

I dybdeintervjuene er det fokusert på de områder som har vært utydelige, har gitt særskilte utslag i spørreundersøkelsen og juridiske spesialtema.

I alt har vi intervjuet 21 personer. Tidspunkt for intervju, navn, stilling og organisasjon/firma er listet i vedlegg 1

3.3. Statistikk

Resource-Partner har tatt utgangspunkt i dokumentasjon som ligger på hjemmesiden til KOFA og bearbeidet dataene for å fremskaffe relevant underlagsmateriale for evalueringen. Alle saker siden opprettelsen i 2003 (i alt 818 avgjorte saker) er gjennomgått med tanke på å registrere:

- Klager og innklaget
- KOFA konklusjon
- Type konkurranse
- År

Saker til KOFA fordelt på år		
Totalt antall saker	818	100,00 %
2006 (pr. 31.10.06)	131	16,01 %
2005	257	31,42 %
2004	248	30,32 %
2003	182	22,25 %

Videre er det brukt en kategorisering på type innklaget og klager for å kunne lage rapporter som er relevante for denne undersøkelsen.

Innklagede er kategorisert i følgende hovedgrupper:

Kommunalt
Forsvar
Utdanning/Forskning
Helse
Offentlige etater
Statlig

Følgende undergrupper ligger i hovedgruppene innklaget:

Aetat (nav), Annet, Bykommune, Departement, Etater, Forskningsinstitusjon, Fylkeskommunalt selskap (FKS), Fylkeskommune, Fylkesmenn, Helseforetak (HF), Høgskole, Interkommunale selskap (IKS), Kommunale foretak (KF), Kommune <15000, Kommune>15000, Logistikkdivisjon, Organisasjoner, Regionale helseforetak (RFH), Statlige foretak og AS (SF), Sykehus, Tilsyn, Trygdekontor (nav) og Universitet.

Klagere er kategorisert i følgende hovedgrupper:

Arkitekt
Avfallshåndtering/tjenester
Bolig og eiendom
Bygg og anlegg
Helse, medisinsk og laboratorietjenester
IKT
Klær, mote og utstyr
Kontorrekvisita og maskiner
Kultur og underholdning
Mat og drikke
Media, film og TV
Motor
Natur og teknologi
Reise og transport
Tjenester
Utdanning og arbeidsmarked
Økonomi, bank og forsikring
Annet

4 Funn i evalueringen

I dette kapittelet tar vi for oss de hoved- og underspørsmål som er FAD sitt utgangspunkt for evalueringen av KOFA.

4.1. Har KOFA vist seg å være en funksjonell håndhevelsesordning?

Hovedspørsmål 1 fra FAD:

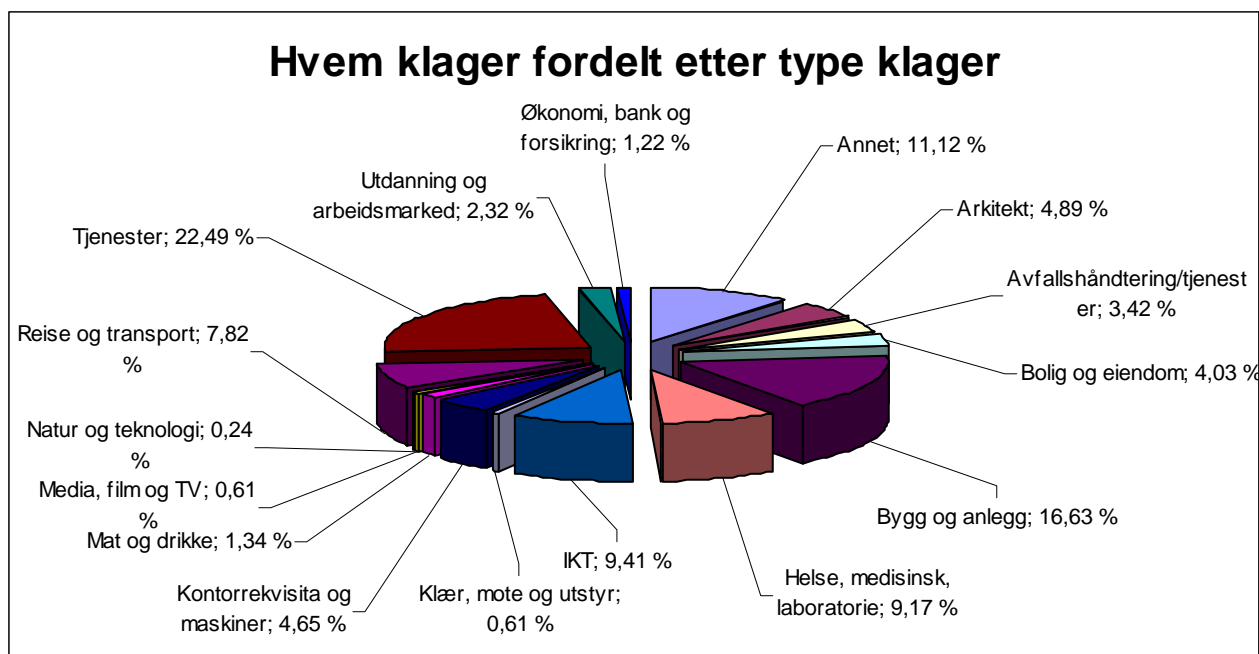
I hvilken grad har klagenemnda vist seg å være en funksjonell håndhevelsesordning, herunder en sammenfatning og vurdering av følgende underspørsmål:

4.1.1. Underspørsmål

a) Hvem klager/klager ikke og hva motiverer beslutningen om å klage/ikke klage inn en sak for nemnda? I hvilken grad har for eksempel nivået på klagegebyret, saksbehandlingstiden, saksbehandlingsreglene og nemndas kompetanse relevans for beslutningen?

- **Hvem er det som klager?**

Her er tjenesteleverandørene største gruppe, tett fulgt av bygg og anleggsbransjen. Disse to sektorene sender til sammen ca 40 % av klagen. På plassene bak finner vi klager fra leverandører innenfor IKT og Helse sektoren med ca 19 % For øvrig vises til statistikken i kapittel 3 for annen relevant informasjon knyttet til dette spørsmålet.

- **Hvem er det som ikke klager?**

Dette er et spørsmål vi har valgt å stille i flere dybdeintervjuer, primært til representanter for leverandørene, men også til nøkkelpersoner plassert hos store oppdragsgivere / organisasjoner som gjennom sitt virke er i kontakt med leverandører.

Dybdeintervjuene tyder på at de fleste som ikke klager er bekymret for negative konsekvenser ved å klage. Særlig gjelder dette der leverandøren kun har denne ene kunden eller veldig få kunder. I tillegg er leverandører som hovedsaklig leverer i hjemmemarkedet bekymret for å klage. I gode tider er det høyere terskel for å klage enn i dårligere tider. Det nevnes videre at enkelte KOFA- avgjørelser kan være vanskelig å forstå, og at dette i neste omgang fører til færre klager.

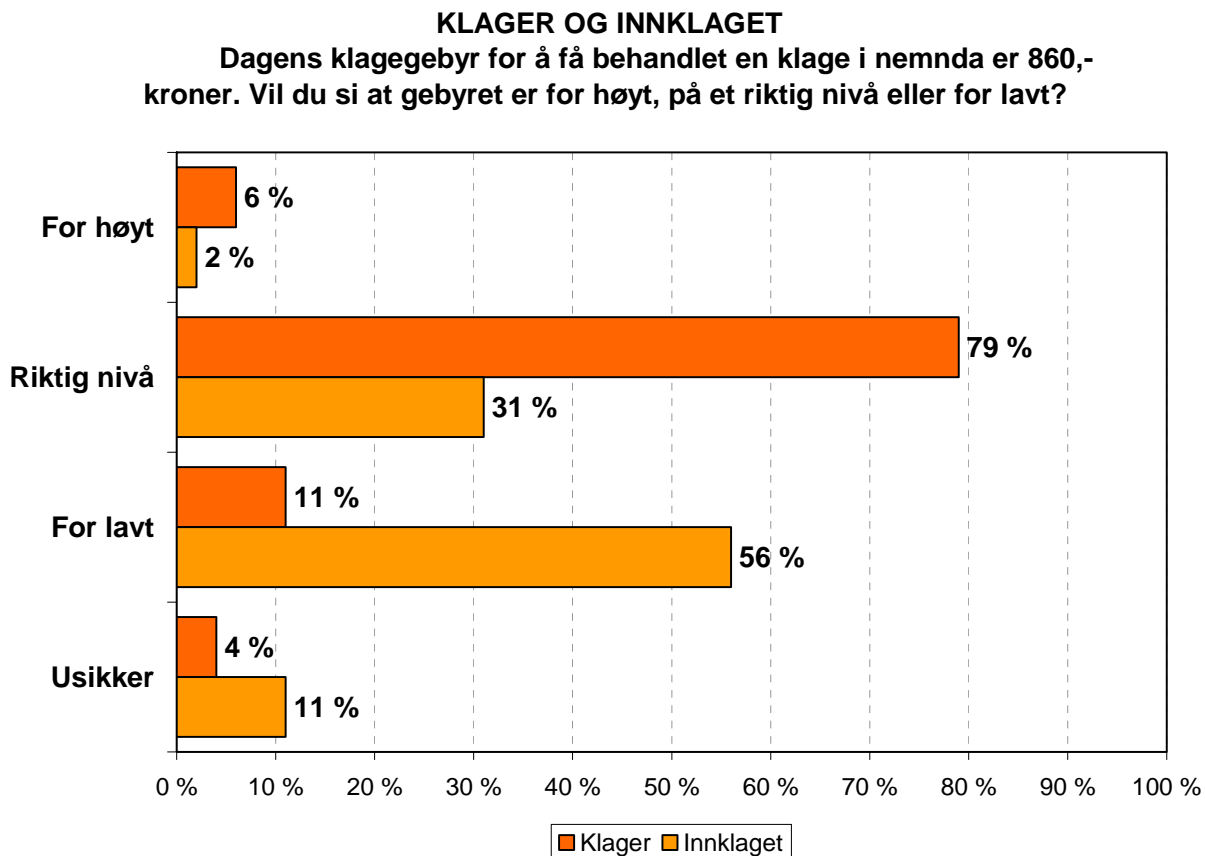
Forøvrig er det et betydelig antall som kun klager til oppdragsgiver og ikke videre til KOFA. En oppdragsgiver anslår at 95 % av de som klager til oppdragsgiver, ikke klager videre til KOFA.

Undersøkelsen gir ikke noe klart bilde av typiske grupper eller kategorier av leverandører som ikke klager.

- **Hva synes du om nivået på klagegebyret?**

79 % av de som klager mener nivået på klagegebyret er riktig, mens bare 6 % hevder at klagegebyret er for høyt.

Av de innklagede mener 31 % at nivået er riktig, mens hele 56 % hevder nivået er for lavt.

- **Hva er passende nivå på klagegebyret?**

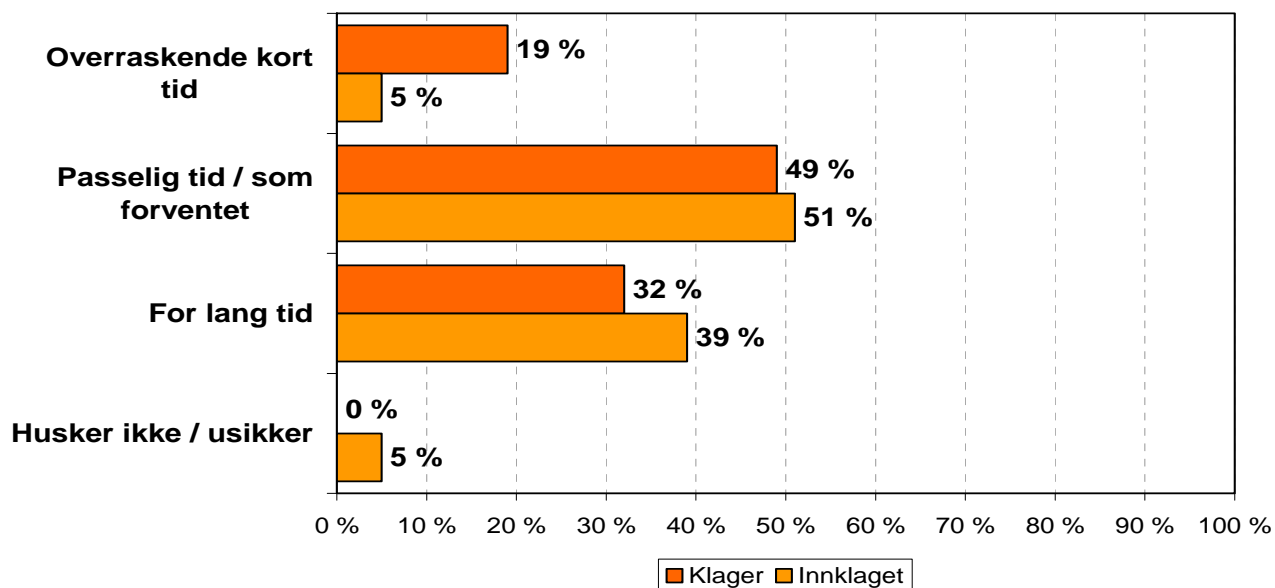
Mens 76 % av klagerne mener at gebyret bør være mindre enn kr 3000, mener 55 % av de innklagede at gebyret bør være større enn kr 3000. Her observerer vi med andre ord en vesentlig forskjell mellom klager og innklaget. Dette bildet bekreftes i flere av dybdeintervjuene.

- **Saksbehandlingstiden i KOFA (N=200)?**

Et flertall av både klagerne og innklagede sier at de mener at KOFA brukte overraskende eller passelig/som forventet tid på saksbehandlingen. Det at 1 av 5 klagerne mener at saksbehandlingstiden er overraskende kort utgjør en signifikant forskjell opp mot innklaget.

KLAGER OG INNKLAGET

Når det gjelder den saken som er nevnt i innledningen til intervjuet, vil du si at KOFA brukte overraskende kort tid på å behandle den, bruket de passelig lang tid / omtrent som forventet, eller brukte de for lang tid?

I motsetning til spørreundersøkelsen, var dybdeintervjuene nærmest samstemt i at det er for lang saksbehandlingstid i KOFA. Særlig knyttet til sakene der oppdragsgiver venter med å inngå kontrakt. En del oppdragsgivere velger å inngå kontrakt for å sikre leveransen.

Svarfristen nevnes av flere. De tar opp at det er et misforhold mellom de korte svarfristene KOFA- sekretariatet setter og saksbehandlingstiden etterpå. Det nevnes et behov for differensierte svarfrister avhengig av omfang og kompleksitet.

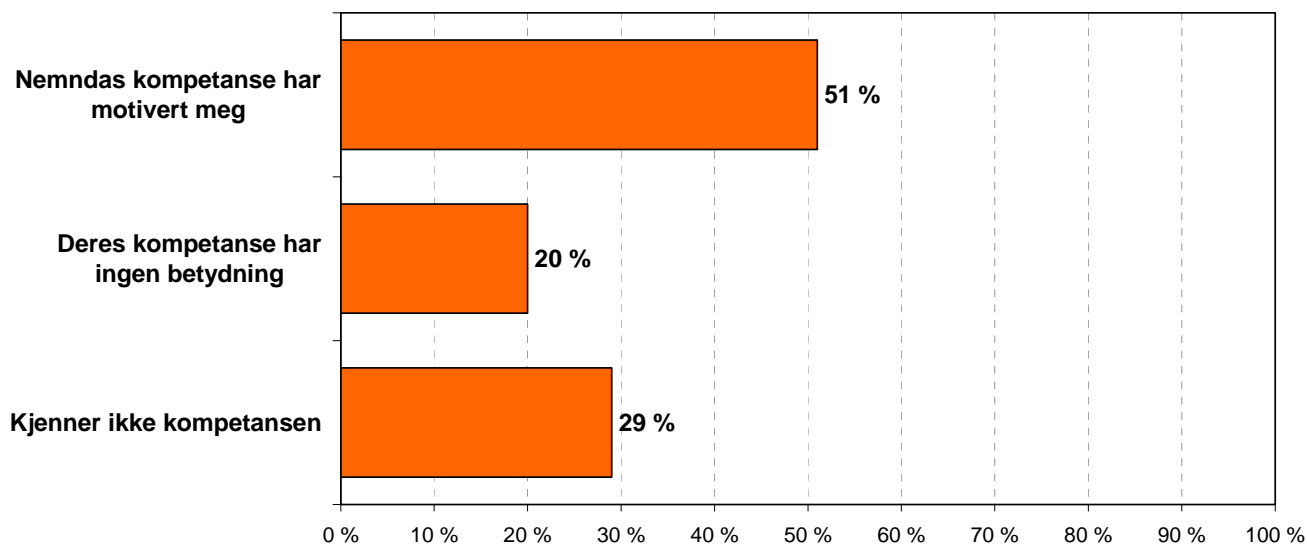
- **Motiv for å klage/ikke klage - nemndas kompetanse**

La oss først se på de 100 som har klaget og fått sine saker behandlet i nemnda. Her svarer 51 % at nemndas kompetanse har motivert dem til å klage. 20 % sier at kompetansen ikke har noen betydning, mens 29 % ikke kjenner nemndas kompetanse.

KLAGER

Har nemndas kompetanse motivert deg til å klage, har deres kompetanse ingen betydning for at du klaget, eller kjenner du ikke til kompetansen de sitter på?

Filter: Klager, N=100

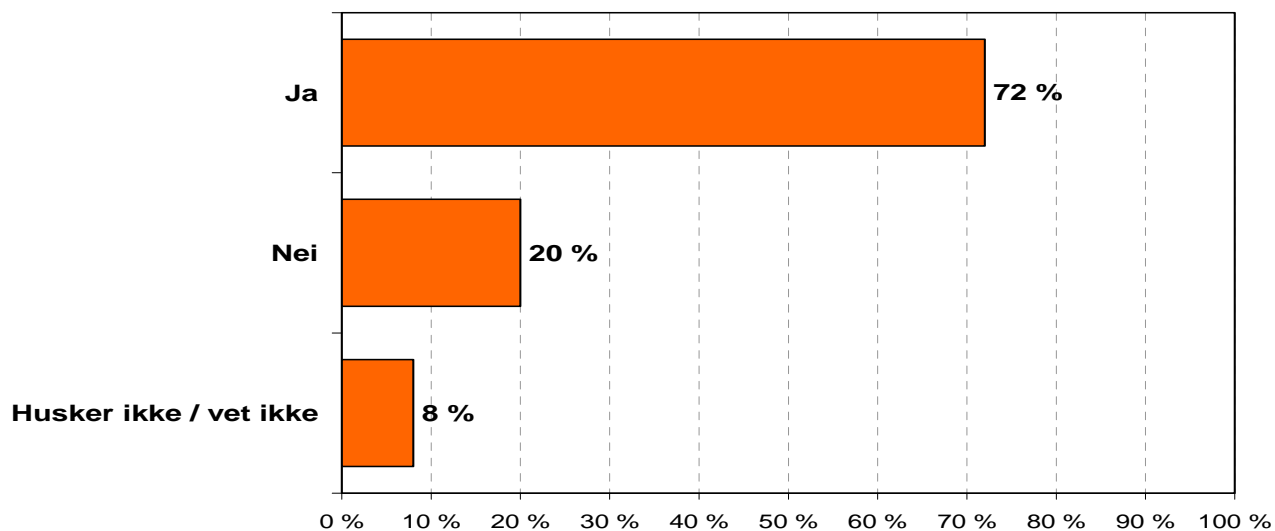
- **Motiv for å klage – nemndas uavhengige stilling**

Det som synes viktig er at nemnda har en uavhengig stilling, her svarer hele 72 % at det har motivert til å klage.

KLAGER

Har nemndas uavhengige stilling motivert deg til å klage?

Filter: Klager, N=100

- **Andre motiver for å klage**

Vi har gjennom dybdeintervjuene søkt å kartlegge de vanligste grunnene til å klage. Hovedsaklig er det fordi leverandøren mener de skulle hatt kontrakten. Det nevnes også at det er en enkel og rimelig måte å få svar på spørsmål på. Noen klagere (særlig eksisterende leverandører) har brukt klagemuligheten til å trenere skiftet til en ny leverandør.

Blant de konkrete klagegrunnene er det mangel på begrunnelser og uklar evaluering av tildelingskriterier som går igjen. Det er sjelden klage på valgt prosess, med unntak av klager relatert til egenregi.

- **Saksbehandlingsreglene**

Vi har valgt å ikke spørre respondentene om saksbehandlingsreglene da det antas at de færreste respondentene har tilstrekkelig detaljert kunnskap om dette.

Undersøkelsen er derfor basert på intervjuer med KOFA- sekretariatet:

KOFA- sekretariatet mener at de fleste det er aktuelt for har gjort seg kjent med saksbehandlingsreglene. De viktigste elementene er 1) klage og tilsvare, 2) avgjørelse i sekretariatet eller i nemnda og 3) skriftlighet.

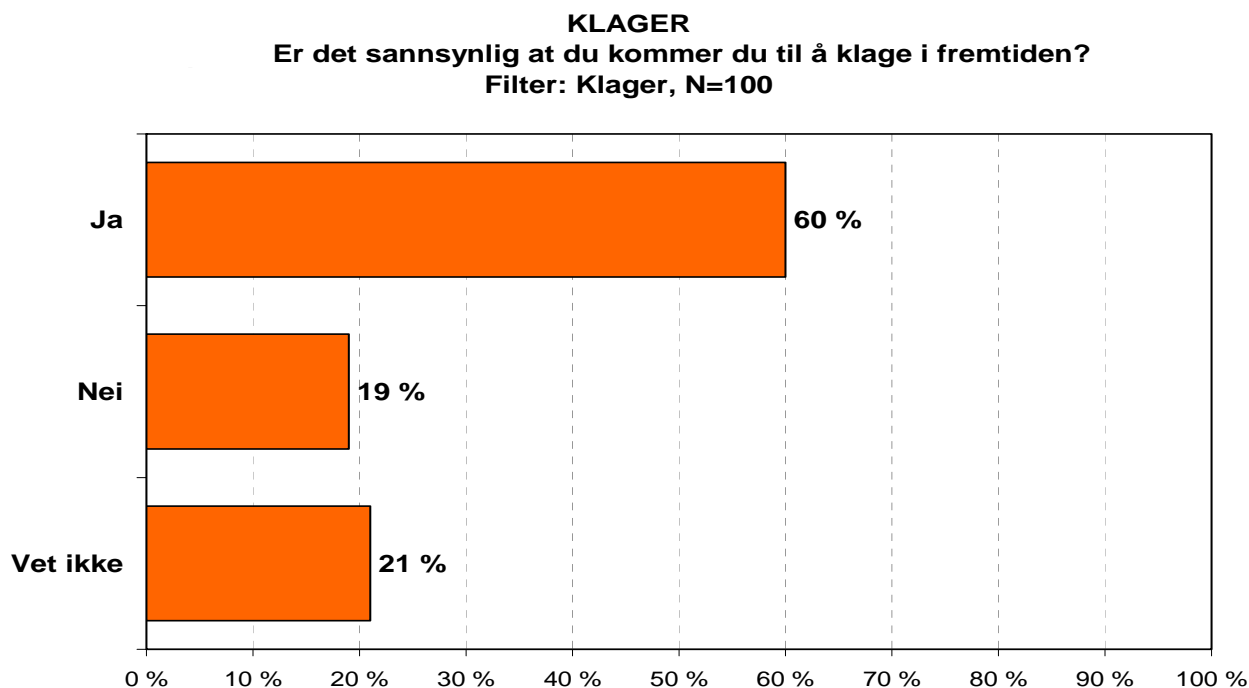

4.1.2 Underspørsmål

b) Har motivene for å klage endret seg i løpet av den tiden nemnda har vært i virksomhet, for eksempel fordi leverandørene evt. ser begrensning mht mulighetene for erstatning?

Vi har spurt de som har klaget om de ville klaget på nytt. Det ville et flertall på 60 % gjort. I tillegg observerer vi at 3 % av respondentene har klaget mer enn en gang. Disse inngår i totalen som er blitt spurt om de ville klaget igjen.

Dybdeintervjuene viser at alle representantene for leverandørene kommer til å fortsette å bruke KOFA som tvisteløsningsorgan. Dette vil dog svinge i forhold til type brudd, det prinsipielle i spørsmålet og markedssituasjonen på det aktuelle tidspunkt.

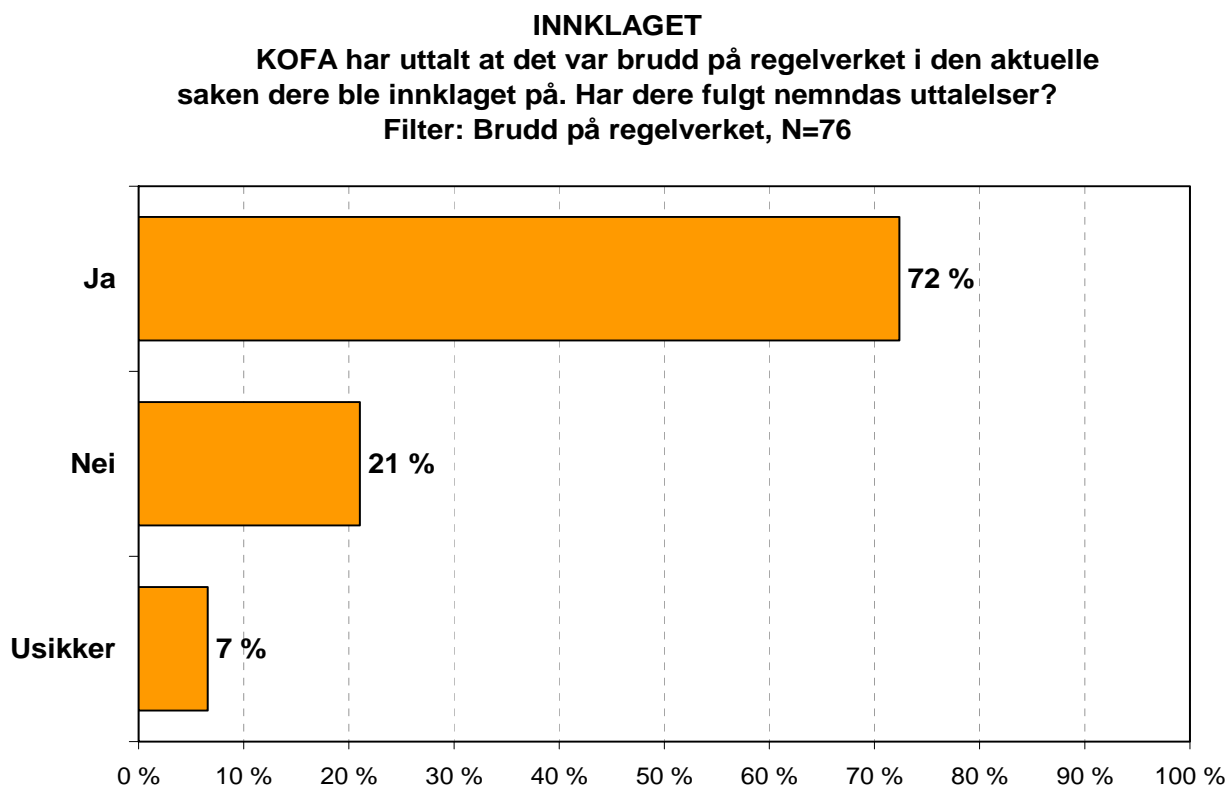
4.1.3 Underspørsmål

c) I hvilken grad respekterer og følger oppdragsgivere nemndas uttalelser i den konkrete saken og / eller ved senere anskaffelsesprosesser, og hva er årsaken til at nemndas uttalelser følges / ikke følges? I hvilken grad påvirkes oppdragsgivers beslutning av f. eks. oppfatninger om nemndas kompetanse og sammensetning?

- **Har dere fulgt nemndas uttalelser?**

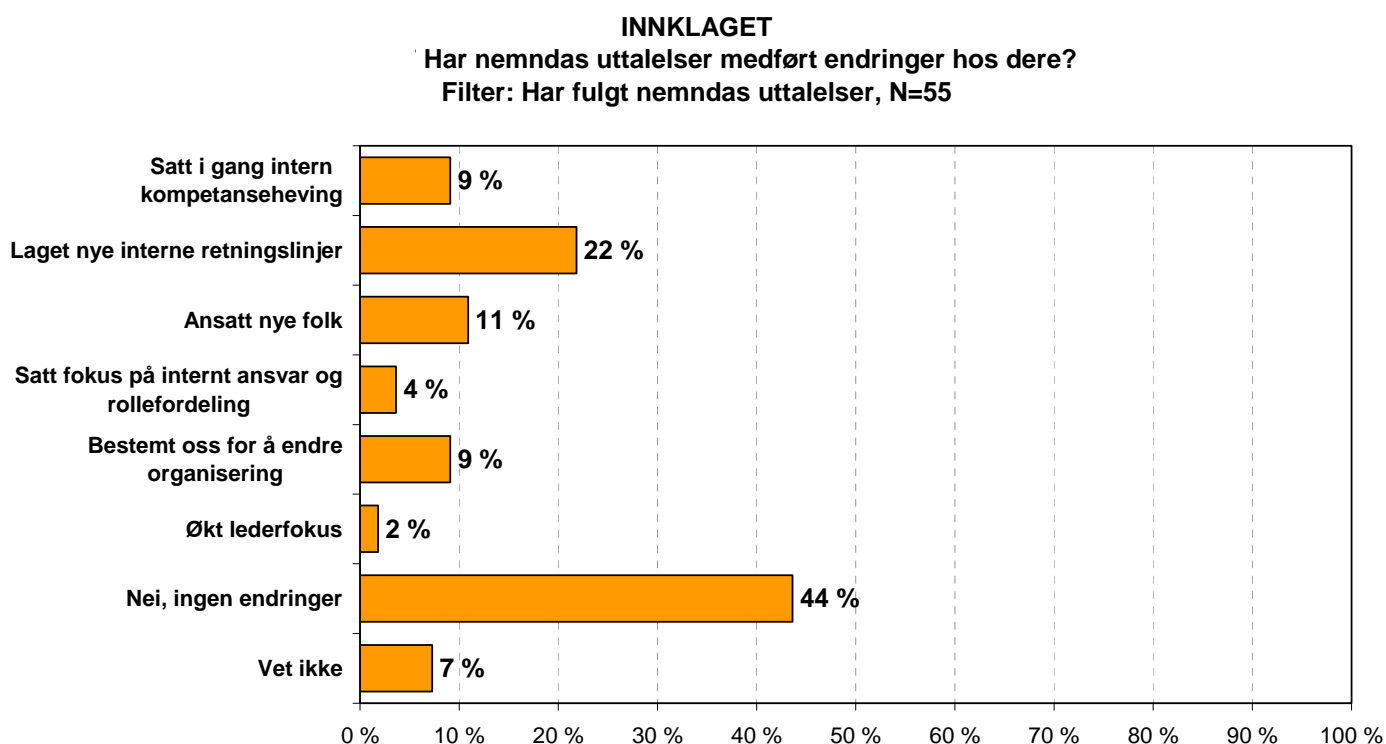
Dette spørsmålet ble stilt til de innklagede som i følge KOFA har brutt regelverket (Antall spurte = 76). Flertallet av de innklagede sier at de har fulgt nemndas uttalelser, mens 21 % (16 innklagede) sier at de ikke har fulgt KOFA sin uttalelse.

Forholdstallet bekreftes i hovedsak av både oppdragsgivere og leverandører i dybdeintervjuene.

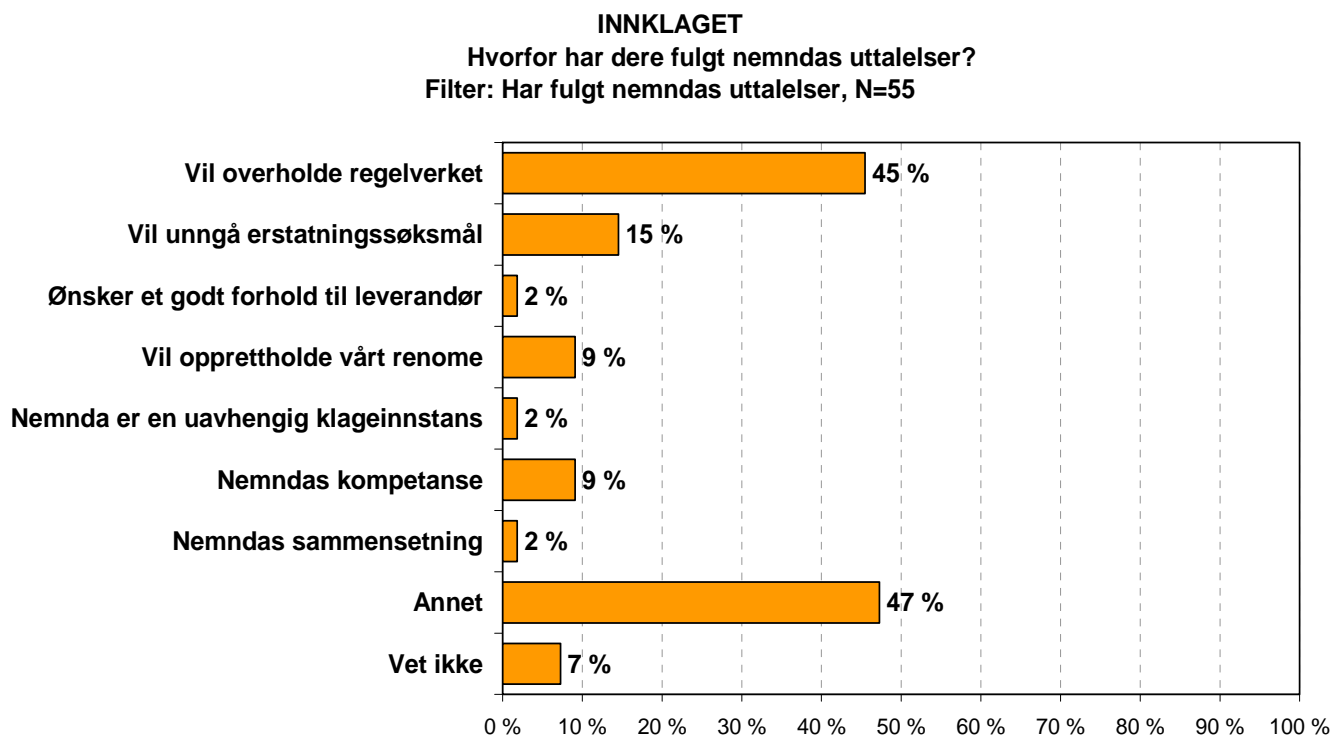
Av de 55 som har fulgt nemndas uttalelse sier 44 % at dette ikke har ført til endringer i virksomhetens praksis. Nest største andel på 22 % sier at det er laget nye interne retningslinjer som følge av nemndas uttalelse.

Som begrunnelse for å følge nemndas uttalelse oppgir 45 % at de vil overholde regelverket og 15 % at de vil unngå erstatningssøksmål.

Hele 44 % oppgir at nemndas uttalelser ikke har ført til endringer. Dette spørsmålet har vi derfor vært opptatt av å undersøke i dybdeintervjuene. De fleste oppdragsgivere opplyser at det har ført til større eller mindre endringer. Flere nevner økt lederfokus – så her observerer vi en forskjell mellom spørreundersøkelse og dybdeintervju. Enkelte fremhever at det sjelden følger stillinger eller midler med den økte lederinteressen. Nye retningslinjer og kompetanseheving går også igjen.

Videre nevnes justering på maler, mer fokus på tverrfaglighet og spesifikasjoner, merkantile inn ved spesifikasjonsarbeidet samt at det er de dyktigste innkjøperne som blir satt til de mest kompliserte sakene.

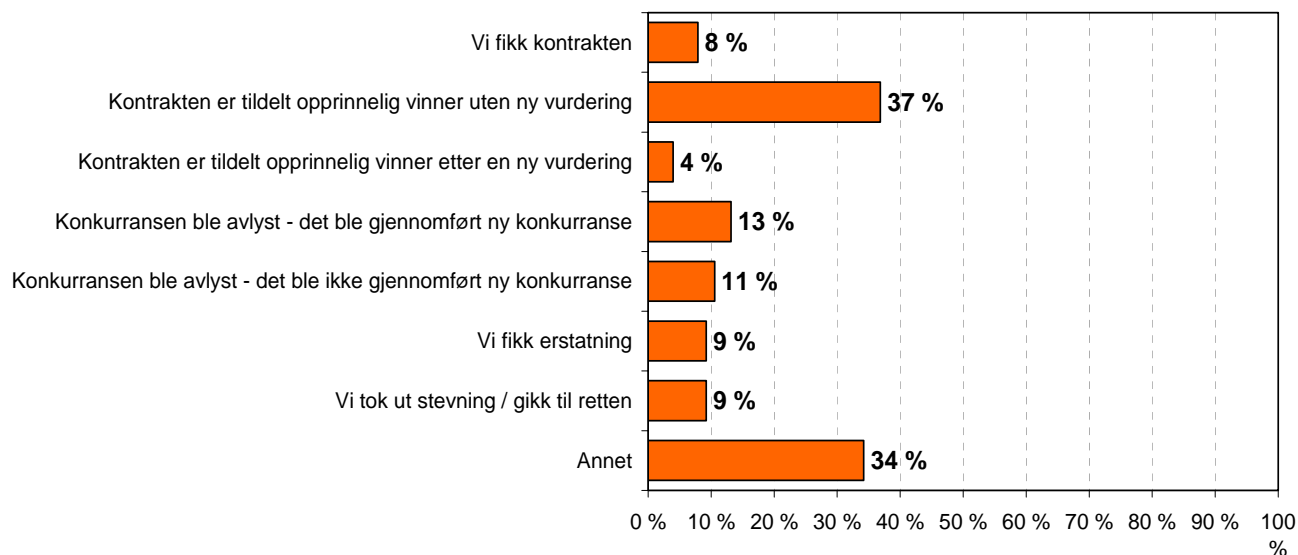

Vi har i dybdeintervjuene hatt fokus på å undersøke hva som ligger i de 47 % ”annet”. Det har ikke fremkommet spesielle elementer ut over de som er listet opp i tabellen. De aller fleste oppdragsgivere er tydelige på at de ønsker å følge regelverket.

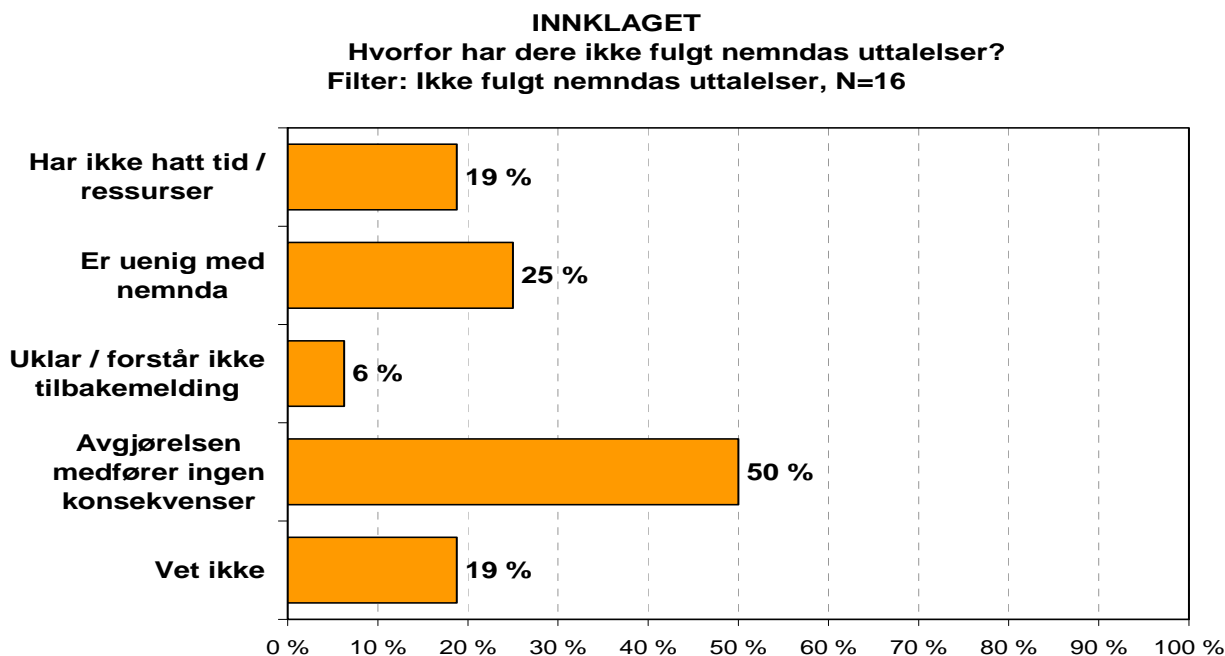
KLAGER

I den tidligere nevnte saken har dere fått medhold om at innklaget har brutt regelverket. Hvilke konsekvenser har klagenemndas avgjørelse fått for utfallet i anbudskonkurransen?

Filter: Brudd på regelverket N=76

Av de 16 som ikke har fulgt nemndas uttalelser sier så mange som 50 % at de unnlater å følge den fordi avgjørelsen ikke får noen konsekvens. 25 % er uenig med nemnda og 19 % har ikke hatt tid eller ressurser.

Dybdeintervjuene nyanserer dette noe, selv om manglende konsekvens går igjen. Det nevnes videre som det viktigste at det haster med å inngå kontrakt eller at oppdragsgiver kan spare mye penger ved å ikke følge nemnda. Fra leverandørsiden nevnes at oppdragsgivere lar være å følge nemnda og heller betaler seg ut av det - dog uten å innrømme noe skyld. Leverandørene er videre opptatt av at oppdragsgivere bør lære av sine feil, noe som ikke er gjennomgående i følge leverandørene.

4.1.4 Underspørsmål

d) Hvilke konsekvenser har klagenemndas uttalelser fått, i de tilfeller der klager får medhold av klagenemnda i spørsmål som kan ha betydning for tildeling av kontrakt?

Oppdragsgivere opplyser at de stort sett venter med å inngå kontrakt til avgjørelsen fra KOFA kommer. De fleste oppdragsgivere retter seg etter KOFA. Noen har uttalt at det kan være vanskelig å forstå hva KOFA mener bør gjøres etter avgjørelsen.

Leverandørene nevner at det ofte lønner seg å kontakte oppdragsgivere etter KOFA sin avgjørelse. På den måten kan partene diskutere seg frem til en løsning.

4.1.5 Underspørsmål

e) Klagenemndas kompetanse med hensyn til utforming av konklusjon i uttalelsene er begrenset til å konkludere om det er brudd på lov om offentlige anskaffelser med forskrifter.

Herunder:

i) Burde nemnda i større grad uttale seg om grunnlaget for å tilkjennegi erstatning (i saker der oppdragsgiver har inngått kontrakt med en annen leverandør)?

Både oppdragsgivere og leverandører mener dette hadde vært en fordel.

Flere av de jurister som er intervjuet har imidlertid tatt opp at skal KOFA kunne gå lengre i å uttale seg om erstatning, krever det at KOFA får annen formell kompetanse og andre virkemidler – som f.eks. mulighet for muntlighet.

ii) Burde nemnda få kompetanse til å uttale seg om hvilke konsekvenser et evt. regelbrudd bør få (der nemnda ut fra sin kjennskap til saken her en klar oppfatning)?

De fleste er opptatt av erstatningsspørsmålet. Utover dette er det nevnt at KOFA gjerne kunne uttalt seg om mulige handlingsalternativer. Det er også nevnt muligheten for at KOFA kunne hatt myndighet til å stanse en kontraktstildeling ved midlertidig forføyning. Forøvrig har noen henvist til utenlandske ordninger, bl.a. i Danmark og USA, som skal ha organer med større formell beslutningsmyndighet. Flere har påpekt at dersom KOFA skal ha en mer domstolslignende karakter, er det behov for en grundig vurdering av effekter og konsekvenser.

4.1.6 Funn og kommentarer for hovedspørsmål 1: Er KOFA en funksjonell håndhevelsesordning?

Funnene peker relativt entydig mot at KOFA er en funksjonell håndhevingsordning i henhold til den intensjonen som er lagt til grunn for opprettelsen.

Oppsummert svarer flertallet av klagerne at:

- Klagegebyret er på et riktig nivå
- KOFA behandler sakene raskt nok
- De vil bruke KOFA til å klage på nytt
- KOFA sin uavhengige stilling og kompetanse har motivert dem til å klage

Flertallet av de innklagende svarer at:

- Klagegebyret er på et for lavt nivå
- KOFA behandler sakene raskt nok
- De følger nemndas uttalelser bl .a fordi de ønsker å overholde regelverket

Spørreundersøkelsen støttes i hovedsak av de dybdeintervjuene som er gjennomført.

4.2 Hvordan bidrar KOFA til tvisteløsninger i forhold til domstolene?

Hovedspørsmål 2 fra FAD:

Om og eventuelt i hvilken grad nemnda bidrar til at tvister løses raskere, rimeligere og på et lavere konfliktnivå enn domstolen, herunder en vurdering av følgende underspørsmål:

4.2.1 Underspørsmål

a) Tidsforbruk i de ulike fasene av klageprosessen

Vi har valgt å dele prosessen opp i tre faser:

- 1) Å fremskaffe dokumentasjon
- 2) Kontakt/kommunikasjon med ekstern rådgiver/advokat
- 3) Kommunikasjon med KOFA frem til avgjørelse

Fordelingen er som følger:

- 1) Å fremskaffe dokumentasjon - her har klager (43 %) og innklaget (39 %) brukt over 30 timer, mens nest største gruppering viser at klager (32 %) har brukt mellom 10-29 timer og innklaget (24 %) har brukt 1-9 timer.
- 2) Kontakt / kommunikasjon med rådgiver – her har de fleste brukt langt under 30 timer og så mange som 26 % (klager) og 30 % (innklaget) har ikke brukt tid i det hele tatt på denne fasen.
- 3) Kommunikasjon med KOFA frem til avgjørelsen – her har de fleste brukt under 10 timer (65-75 %)

I gjennomsnitt sier klager at han bruker ca 80 timer på en KOFA klage, mens innklaget hevder å bruke ca 60 timer. Dybdeintervjuene antyder imidlertid at innklaget antakelig bruker vesentlig mer tid enn klager. Oppdragsgivere begrunner dette med at klagen kan være enkel og summarisk, mens tilsvaret krever en grundigere saksbehandling.

4.2.2 Underspørsmål

b) Sekretariatets redskap for prioritering/avvisning av saker.

Etter det som opplyses har sekretariatet i KOFA hatt for dårlig bemanning i forhold til saker. Dette har nå gradvis bedret seg. En bemanning på 5-6 saksbehandlere anses fra flere tilstrekkelig pr i dag. Fra sekretariatet får vi opplyst at antallet vil kunne variere mht stillingshjemler, restanser, lokasjon av ansatte Bergen/Oslo mv.

Under dybdeintervjuene har det fremkommet ulike hypoteser og påstander knyttet til KOFA sin prioritering og avvisning av saker:

- Enkelte hevder at en viktig faktor for effektivitet i KOFA, kan måles i omfanget av avviste saker.
- Det hevdes fra flere hold at sekretariatet må opprettholde dagens praksis for avvisning av saker.
- Fra sekretariatet opplyses det imidlertid at det er omtrent like mye arbeid med avviste saker, som saker for nemnda.
- Det hevdes videre at det hadde vært en klar fordel for utvikling av praksis på området, om de avviste sakene også ble offentliggjort.
- På den annen side kommenteres det at rettskildesituasjonen med dette kan bli omfangsrik og uoversiktlig.
- Flere intervjuobjekter ønsker at sekretariatet kunne drive mer aktiv rådgiving, enten over telefon eller i møter. Det hevdes at slik rådgiving både vil kunne redusere klagen og bidra til at innleverte klager løses raskere mellom partene. Intervjuobjektene påpeker imidlertid at dette vil være et ressurs spørsmål. I tillegg påpekes problemet med at sekretariatet kan komme til å gi uttalelser som binder nemnda ved senere klagebehandling.

4.2.3 Underspørsmål

c) Kostnadene (art og størrelse) som påløper ved en klage (sammenlignet med domstolsbehandling):

- Følgende påstand er undersøkt: "Kostnadene ved en klageprosess i KOFA er lavere enn ved en domstolsbehandling". Dette ble kun tatt opp med dem som hadde erfaring med domstolsbehandling (N=24 (k) og 22(I)).

Her er et flertall på 83 % av klagerne helt enig. Av de innklagde er 68 % helt enig, mens ytterligere 14 % er delvis enig påstanden.

- Vi har også testet følgende påstand: "Tidsforbruket ved en klageprosess i KOFA er kortere enn ved en domstolsbehandling". Igjen er det kun de med erfaring fra domstolene som får svare.

Her er et flertall på 76 % av klagerne og 82 % av de innklagede helt eller delvis enig i påstanden.

- Vi har også undersøkt kostnader i form av ”konfliktnivå” i form av følgende påstand:
”Konfliktnivået ved en klageprosess i KOFA er lavere enn ved en domstolsbehandling.”

Her svarer et flertall på 92 % av klagerne og 71 % av de innklagede at de er helt eller delvis enig.

Dybdeintervjuene er også i hovedsak enig i dette. Men enkelte hevder at konfliktnivået er økt i takt med at flere nå engasjerer seg. Vi har fått opplyst at enkelte domstoler nå berammer saker raskere enn KOFA kan behandle saker.

Herunder:

i) for leverandør (kostnader til forberedelse av klage, fremskaffing av bevis, eventuelt ekstern rådgivning/advokat)

Spørreundersøkelsen gir gode indikasjoner på ressursbruken hos klager ved KOFA behandling.

I gjennomsnitt har klager brukt 54 timer på å fremskaffe dokumentasjon/bevis og utarbeide klage. I kroner er snittet 37.000. I tillegg har de brukt 20 timer i snitt på kontakt/kommunikasjon med ekstern rådgiver/advokat. Ser vi bort fra de 26 % som har oppgitt 0 timer på denne kontakten/kommunikasjonen (antar at disse ikke har benyttet ekstern hjelp) øker det gjennomsnittlige antallet til 28 timer. I kroner er snittet 55.000. Videre har klagerne oppgitt at de bruker i gjennomsnitt 9 timer på kontakten med KOFA. I kroner er snittet 11.000.

I spørreundersøkelsen har 83 % av klagerne (leverandørene) oppgitt at kostnadene ved en klageprosess til KOFA er lavere enn ved domstolsbehandling. Det gjøres oppmerksom på at bare 24 % av klagerne som har deltatt i spørreundersøkelsen har hatt erfaring med domstolsbehandling og dermed kunne svare på dette spørsmålet. I forhold til tidsforbruket har 76 % av klagerne oppgitt at tidsbruken ved KOFA behandling er kortere enn ved domstolsbehandling.

ii) for oppdragsgiver (direkte kostnader til imøtegåelse av klagen som intern ressursbruk og kostnader ved ekstern rådgivning, og indirekte kostnader ved evt. kontraktsutsettelse eller ny anbudsrunde)

I gjennomsnitt har de innklagede (oppdragsgivere) brukt 36 timer på å fremskaffe dokumentasjon/bevis og utarbeide tilsvarende svar. I kroner er snittet 27.000. I tillegg har de brukt 15 timer i snitt på kontakt/kommunikasjon med ekstern rådgiver/advokat. Ser vi bort fra de 30 % som har oppgitt 0 timer på denne kontakten/kommunikasjonen (antar at disse ikke har benyttet ekstern hjelp) vil det gjennomsnittlige antall økes til 23 timer. I kroner er snittet 53.000. Videre har de innklagede oppgitt at de bruker i gjennomsnitt 7 timer på kontakten med KOFA. I kroner er snittet 11.000.

For de innklagede er det også sjekket ut hvor store kostnader som er forbundet med ny anskaffelse som resultat av en KOFA avgjørelse. Hele 61 % hadde ikke hatt kostnader i denne forbindelse og 25 % kunne ikke svare på spørsmålet (det må derfor antas at hoveddelen av disse heller ikke har hatt kostnader). De som danner grunnlaget for resultatene utgjør derfor en liten gruppe (14 %). Kostnadene er i gjennomsnittet oppgitt å være på kr. 85.000.

I spørreundersøkelsen har 82 % av de innklagede vært enig/delvis enig i at kostnadene ved en klageprosess til KOFA er lavere enn ved domstolsbehandling. Det gjøres oppmerksom på at bare 22 % av de innklagede som har deltatt i spørreundersøkelsen har hatt erfaring med domstolsbehandling og dermed kunne svare på dette spørsmålet. I forhold til tidsforbruket har også 82 % av de innklagede vært enig/delvis enig i at tidsbruken ved KOFA behandling er kortere enn ved domstolsbehandling.

iii) For staten, utgifter til drift av nemnda.

Ved opprettelsen av KOFA ble det budsjettert med kr.2.000.000,- for 2003. Økt pågang i antall saker har medført gradvis økende budsjetter. Budsjettrammen for 2006 ble satt til kr.3.500.000,-. Denne ble september 2006 øket til kr.5.000.000,-. Budsjettet for 2007 er satt til kr.5.000.000,-.

År	Antall saker	Driftskostnad KOFA	Kroner pr sak
2003	182	1 943 918	10 681
2004	250	3 653 258	14 613
2005	260	3 996 000	15 369

Tabellen gir et bilde av kostnadene ved drift av KOFA relatert til antall saker pr år.

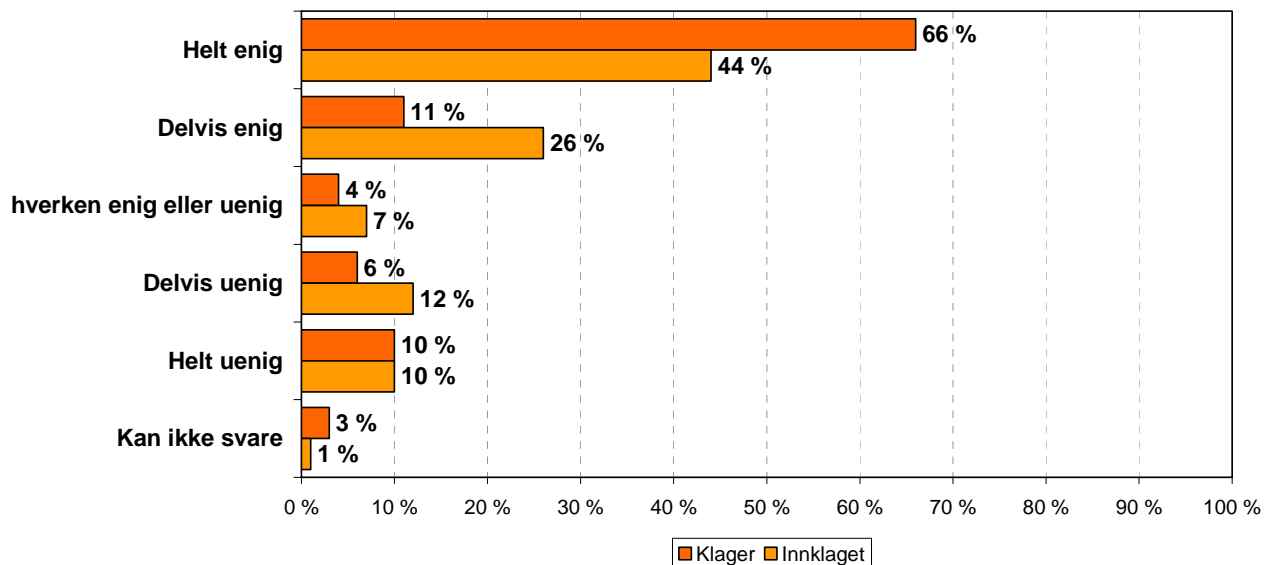
4.2.4 Underspørsmål

d) Nemndas sammensetning, evt. behov for endringer

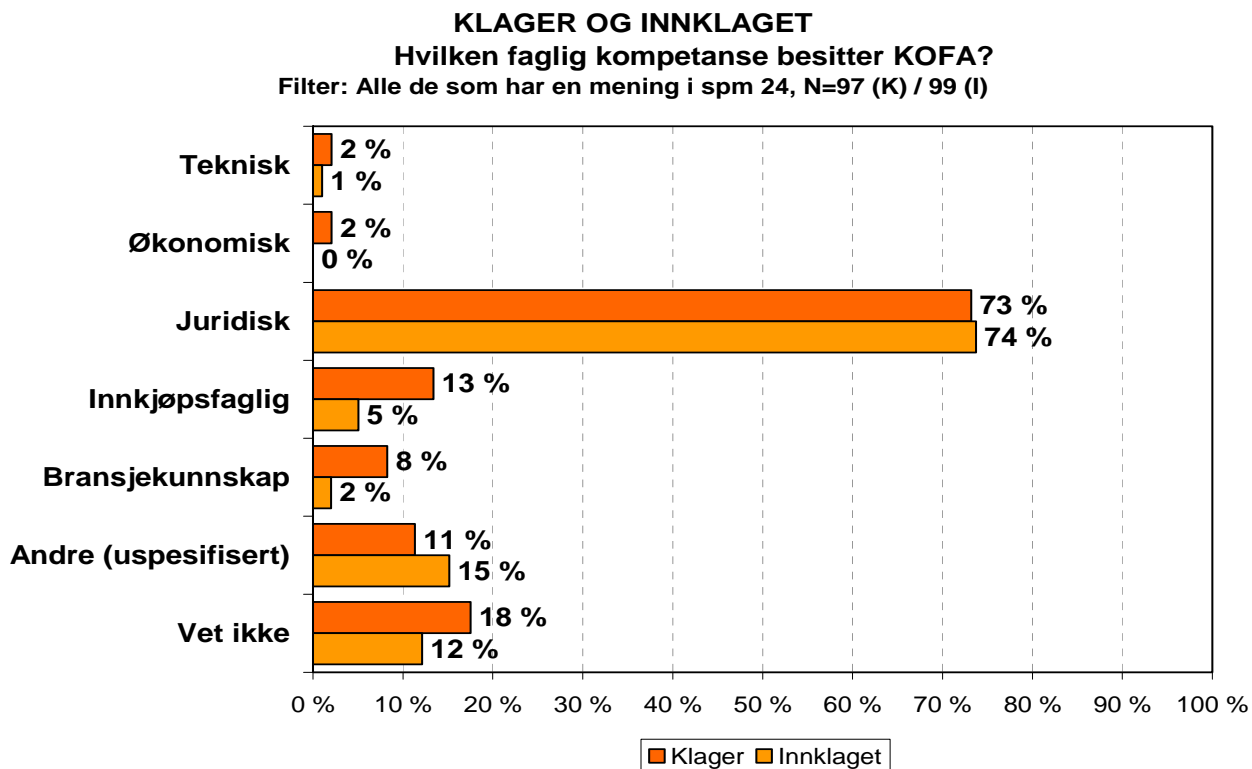
Her er det flere aspekter som interessant og som samlet gir et godt bilde av partenes syn. Følgende påstand ble testet: KOFA hadde den nødvendige faglige kompetansen til å behandle vår sak. Det ser ut som et flertall av de spurte er ganske trygg på den kompetansen KOFA besitter. Her svarer 77 % av klagerne og 70 % av de innklagede at de er helt eller delvis enig i påstanden.

KLAGER OG INNKLAGET: Jeg skal nå lese opp en påstand om KOFAs faglige kompetanse og jeg vil at du skal si om du er helt enig, delvis enig, hverken enig eller uenig, delvis uenig eller helt uenig?

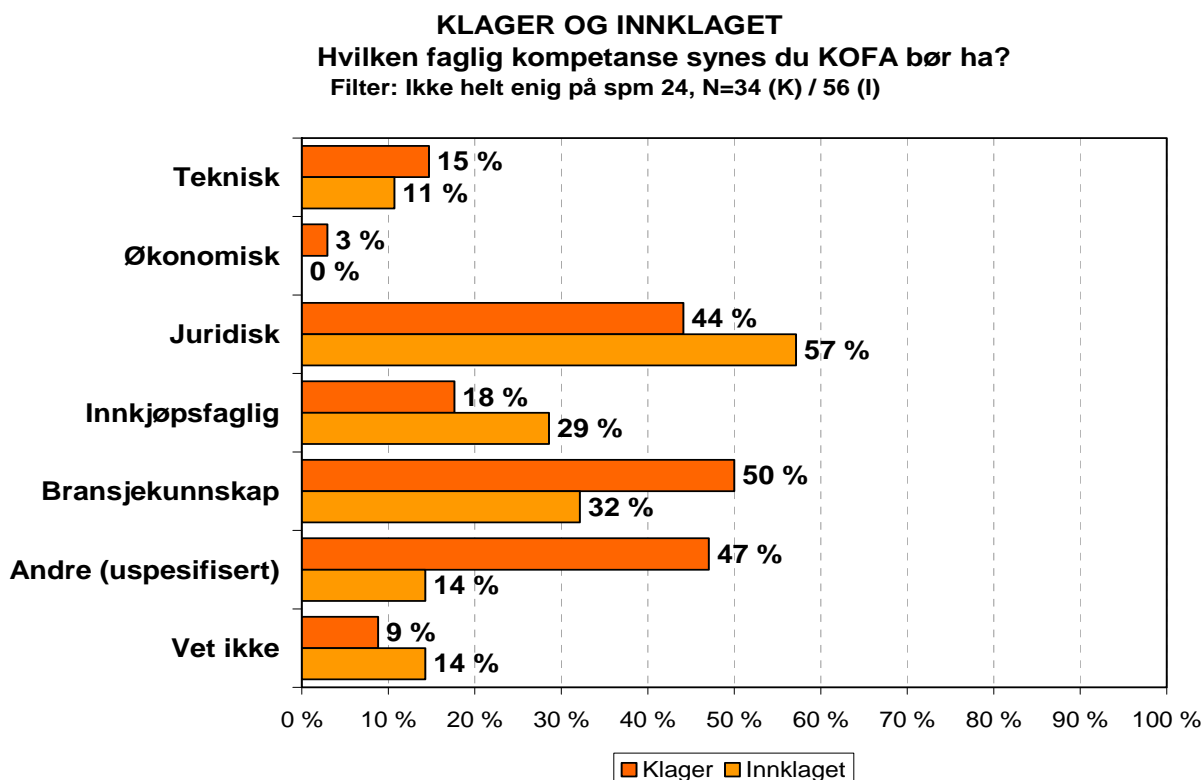
KOFA hadde den nødvendige faglige kompetansen til å behandle vår sak

På spørsmål om hvilken faglig kompetanse KOFA besitter svarer et flertall på 73 % (klagerne) og 74 % (innklagede) at den besitter juridisk kompetanse. Ellers mener 13 % av klagerne at KOFA besitter innkjøpsfaglig kompetanse mot 5 % av de innklagede. 8 % av klagerne mener også at KOFA besitter bransjekompetanse. Her har vi stilt spørsmålet til alle som hadde en mening om KOFA sin kompetanse. Det utgjorde de aller fleste av 200 respondentene som vi ser i grafen under.

Til slutt spurte vi de som ikke var helt enig i at KOFA hadde den nødvendige kompetanse i den aktuelle saken - hvilken faglig kompetanse respondenten mente KOFA burde ha? Her svarer et flertall av de innklagede på 57 % at de bør ha juridisk (klagerne 44 %), mens 50 % av klagerne mener at KOFA burde ha bransjekunnskap. Ellers er fordelingen som følger:

Grafen viser at begge grupper har relativt god kunnskap om nåværende kompetanse i KOFA, men at de samtidig mener det er behov for endringer og tilførsel av annen kompetanse. Det er mange ulike forslag til nemndas sammensetning (47 % av klagerne).

Dybdeintervjuene viser at temaet opptar mange. De fleste er klar på at det i hvert fall bør sitte jurister med erfaring i nemnda. Omtrent halvparten av intervjuobjektene mener det bare bør sitte jurister i nemnda, mens den andre halvparten mener det også bør være annen kompetanse. F.eks. innkjøpsfaglig, økonomisk (sivil-, sosial- og samfunnsøkonomer), teknisk. Denne 50/50-fordelingen, er rimelig likt fordelt både på oppdragsgivere og leverandører. Fra innkjøpsfaglig hold er det hevdet at det kan stilles spørsmål ved om enkelte metoder brukt av nemnda er innkjøpsfaglig holdbare.

De som er skeptiske til at nemnda skal bestå av andre enn jurister, er bekymret for om nemnda da blir mer aktive når det gjelder vurderingen av det innkjøpsfaglige skjønnet. Det ser ut til at de fleste er fornøyd med at KOFA har tatt et klart standpunkt om at de som hovedregel i liten grad vurderer det innkjøpsfaglig skjønnet.

Flere sier likevel at KOFA, ved sekretariatet eller i nemnda, muligens kunne hatt noen sakkyndige å trekke på ved behov, selv om det dog kan bli mange bransjer som skal ivaretas. Andre ser mer tendens til at partene selv engasjerer sakkyndige som lager uttalelser som legges ved klager eller tilsvær.

Den danske ordningen nevnes av flere som et alternativ. Der har de et mer domstolslignende organ. Men disse har, hevdes det, betydelig færre saker og er ikke et så effektivt klageorgan som KOFA.

Enkelte har vært skeptisk til at privatpraktiserende advokater både sitter i nemnda og ikke har noen begrensninger i å føre saker for nemnda. Andre mener dette er uproblematisk og at advokatene blir enda flinkere som nemndsmedlemmer, samtidig som dette, medvirker til at medlemmene utgjør en god blanding av jurister med både teoretisk og praktisk bakgrunn og tilnærming. Det tillegges at det gjerne kan hentes jurister fra det innkjøpsfaglige miljøet.

Flere har på eget initiativ tatt opp at det neppe er heldig med et KOFA som består av representanter for oppdragsgivere og leverandører.

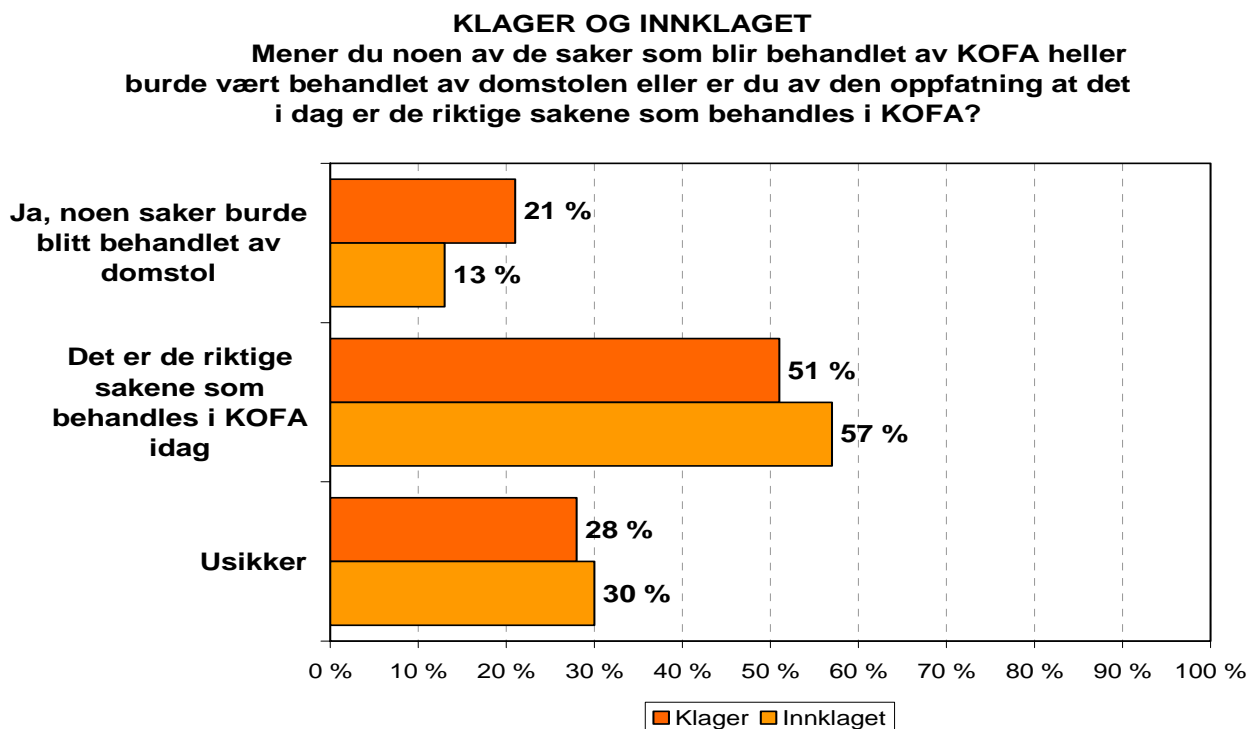

4.2.5 Underspørsmål

e) Om nemnda behandler saker som har et slikt omfang at de burde vært løst i domstolen?

Her spurte vi alle respondentene:

Mener du noen av de sakene som blir behandlet av KOFA heller burde vært behandlet av domstolen eller er du av den oppfatning at det i dag er de riktige sakene som behandles i KOFA? Flertallet på henholdsvis 51 % (klagerne) og 57 % av innklagede mener det er de riktige sakene som behandles i nemnda. 21 % av klagerne mener at noen av sakene burde vært behandlet i domstolen, mens kun 13 % av de innklagede. Resten av respondentene er usikker på hvilken innstans som egner seg best.

Av de (21 klagerne og 13 innklagede) som mener at noen saker burde blitt behandlet av domstolen er følgende spesifikke forklaringer oppgitt:

- KOFA har ikke tilstrekkelig kompetanse innen området
- Saken var generelt sett for kompleks
- Saken var ikke egnet for å bli behandlet i KOFA
- Fordi den handlet om erstatning
- Fordi behovet for muntlig forhandling /befaring var tilstede.

I tillegg ble det oppgitt en rekke andre grunner som ikke er nærmere spesifisert.

Når det gjelder de som mener at det er de riktige sakene som behandles i KOFA i dag (51 klager og 57 innklagede) ble følgende spesifikke forklaringer gitt:

Spesifikke forklaringer	Klager	Innklaget
KOFA har god kompetanse	33 %	32 %
KOFA finner lettere løsninger	20 %	12 %
KOFA holder konfliktnivået nede	2 %	7 %
ressursforbruk/kostnadene da blir lavere	12 %	21 %
Domstolene har lav kompetanse på offentlige anskaffelser	4 %	2 %

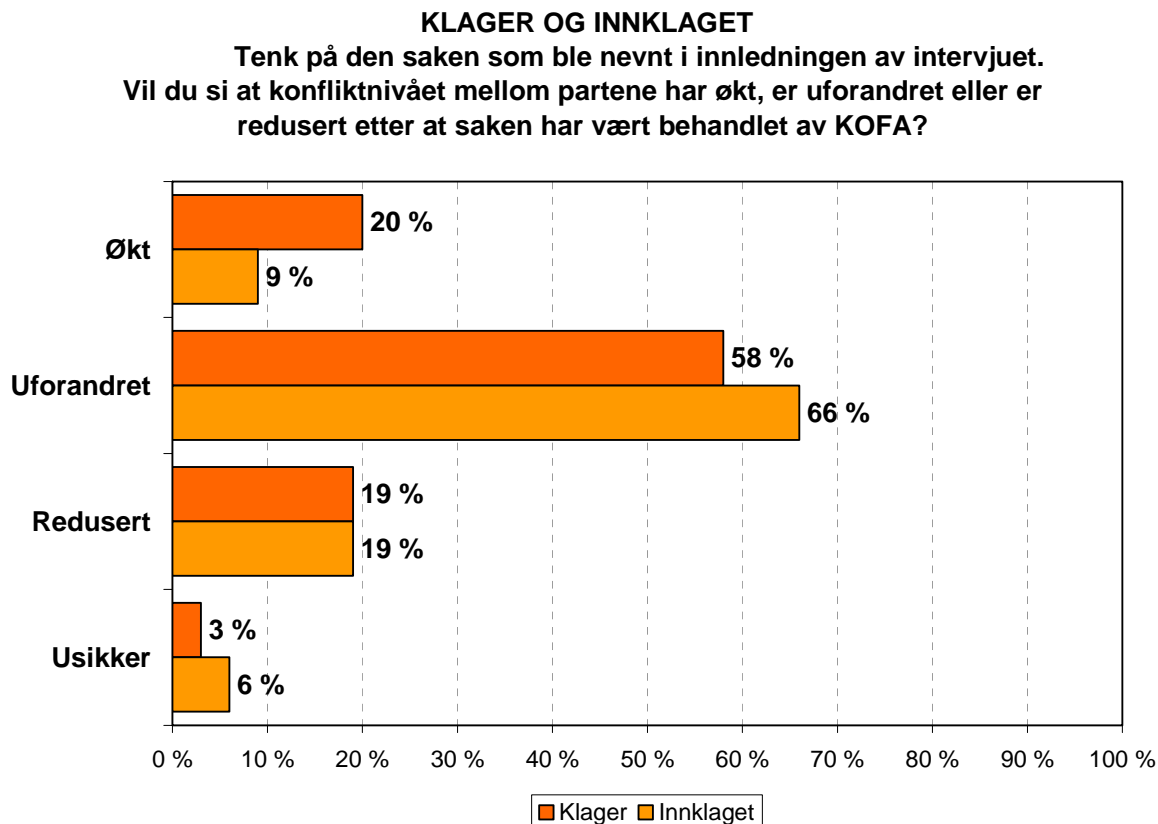
Dybdeintervjuene gir stort sett samme resultat. Enkelte har hevdet at noen saker fremstår såpass kompliserte at de hadde egnet seg bedre for domstolsbehandling. Noen har også opplyst at de selv løpende vurderer å ta saker videre fra KOFA til domstolen for å få prinsipielle avklaringer.

Flertallet av intervjuobjektene mener at det hadde vært en klar fordel med muntlighet, enten for sekretariatet eller nemnda – eller begge. Ikke minst for å sikre mer effektiv tvisteløsning. Parallellen til både forliksråd og den nye rettsmeglingsordningen er nevnt. Men ressurs spørsmålet blir også tatt opp samtidig.

4.2.6 Underspørsmål

f) I hvilken grad har klagebehandling i nemnda ført til opplevd økt / redusert konfliktnivå?

Noe av poenget med en klagenemnd er å håndtere ting før de ender som tvister i domstolen. Da er det også interessant å undersøke hvordan partene opplever konfliktnivået under saksbehandlingen.

De fleste synes konfliktnivået er uforandret, 1 av 5 klagere synes det er økt, mens 1 av 5 synes det er redusert.

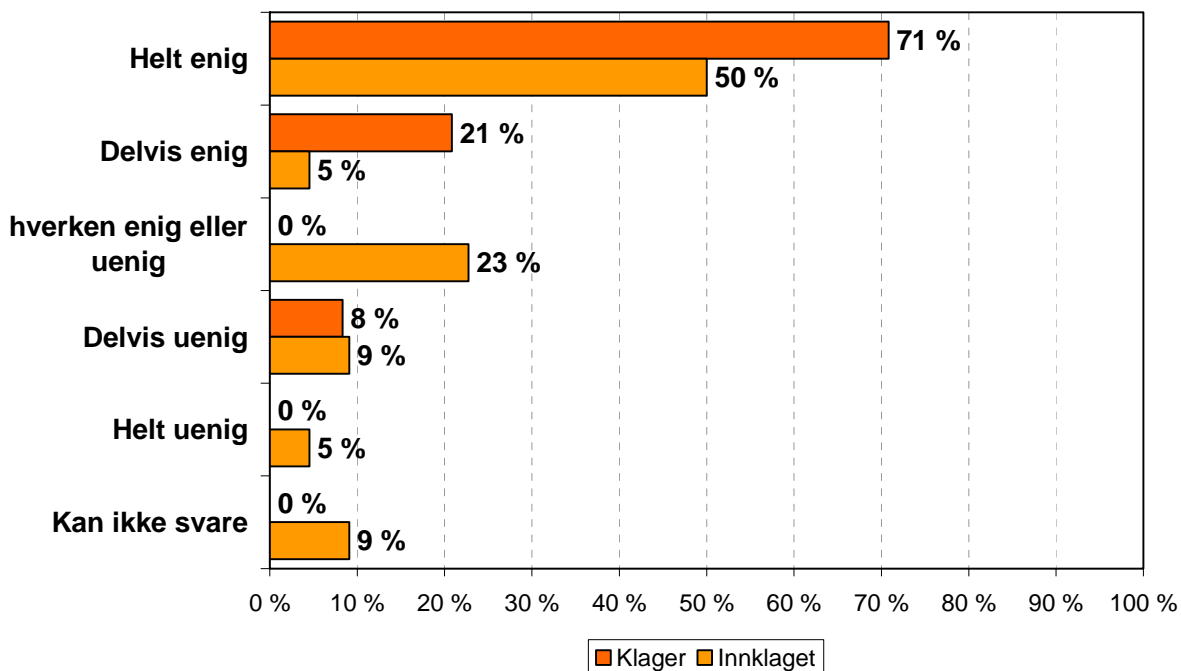
Dybdeintervjuene viser at oppmerksomhetsnivået blant leverandørene når det gjelder offentlige innkjøp i stor grad er økt etter etablering av KOFA. Det er fordi flere leverandører blir oppmerksom på sine muligheter og forfølger det de mener er feil. Samtidig mener de fleste intervjuobjektene at økt oppmerksomhet er positivt. Tvert i mot anses det positivt at leverandører kan klage og at oppdragsgivere som en følge av dette bør bli flinkere til å gjennomføre anskaffelsesprosesser. Flere er opptatt av at oppdragsgivere, for å bli flinkere og redusere både klager og konfliktnivå, må gjøre endringer i sin innkjøpsorganisering. Dette gjelder særlig på kapasitet og kompetanse på personellsiden samt økt lederfokus.

På samme tid kommer det frem i spørreundersøkelsen at partene i en sak i hovedsak ikke opplever et økt konfliktnivå.

De spurte som har domstolserfaring blant respondentene ble bedt om å sammenligne konfliktnivået ved de to prosessene. Konfliktnivået på klagebehandling i nemnda i forhold til domstolsbehandling er i følge et flertall av de spurte lavere.

KLAGER OG INNKLAGET: Jeg skal nå lese opp noen påstander og jeg vil at du for hver av dem skal si om du er helt enig, delvis enig, hverken enig eller uenig, delvis uenig eller helt uenig?

23.3 Konfliktnivået ved en klageprosess i KOFA er lavere enn ved en domstolsbehandling
 Filter: Har erfaring med domstolbehandling, N=24 (K) / 22 (I)

4.2.7 Oppsummering av funn for hovedspørsmål 2: Hvordan bidrar KOFA til tvisteløsninger i forhold til domstolene?

Hovedfunnet her er at *KOFA bidrar til å løse tvister raskere, rimeligere og på et lavere konfliktnivå enn domstolene*

Ellers er følgende verdt å merke seg:

- Ressurstilgangen i sekretariatet har vært for dårlig, men den er nå tilstrekkelig.
- Ressursbruken er vesentlig lavere enn ved domstolsbehandling.
- Partene opplever stort sett et uforandret eller redusert konfliktnivå
- Meningen om nemndas kompetansebehov er sprikende, men ganske mange mener at det spesielt kan være behov for bransjekunnskap og innkjøpsfaglig kompetanse.
- KOFA behandler i følge et knapt flertall i spørreundersøkelsen de riktige sakene

4.3 Bidrar KOFA til informasjon og kompetansebygging?

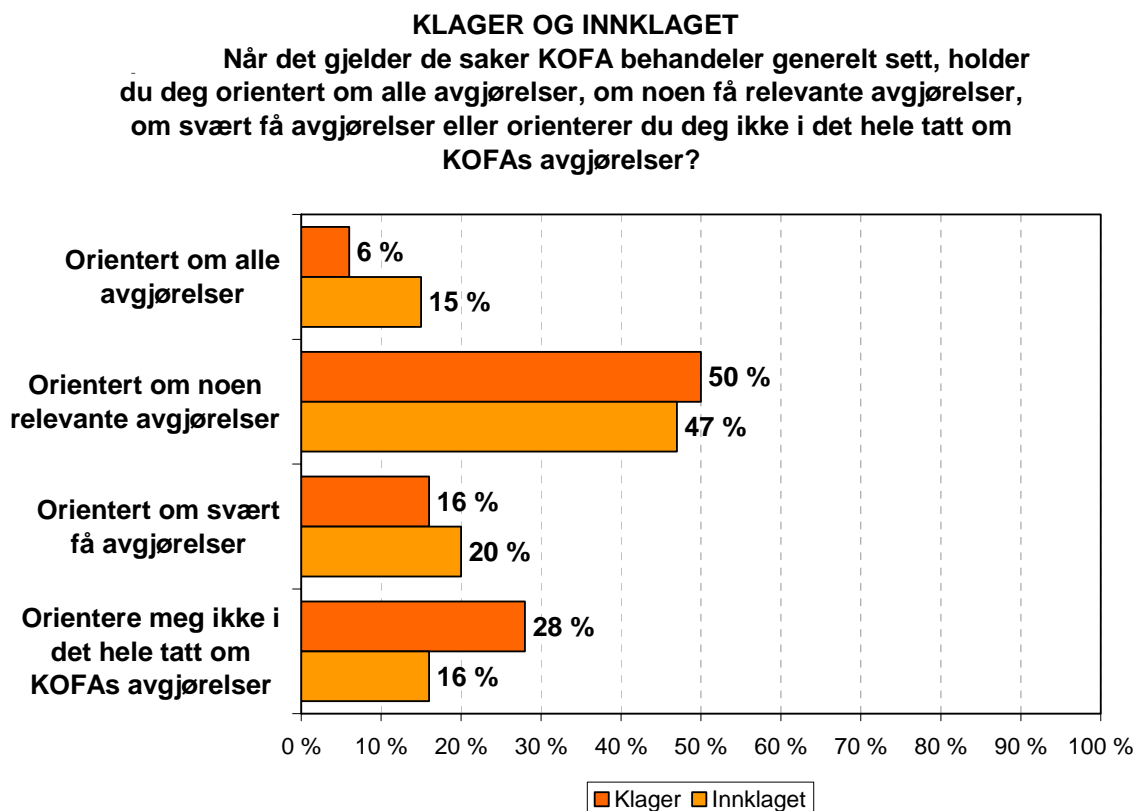
Hovedspørsmål 3 fra FAD:

Opprinnelig spørsmål fra FAD: I hvilken grad nemnda bidrar til informasjon og kompetanseoppbygging, herunder en vurdering av følgende underspørsmål:

4.3.1 Underspørsmål

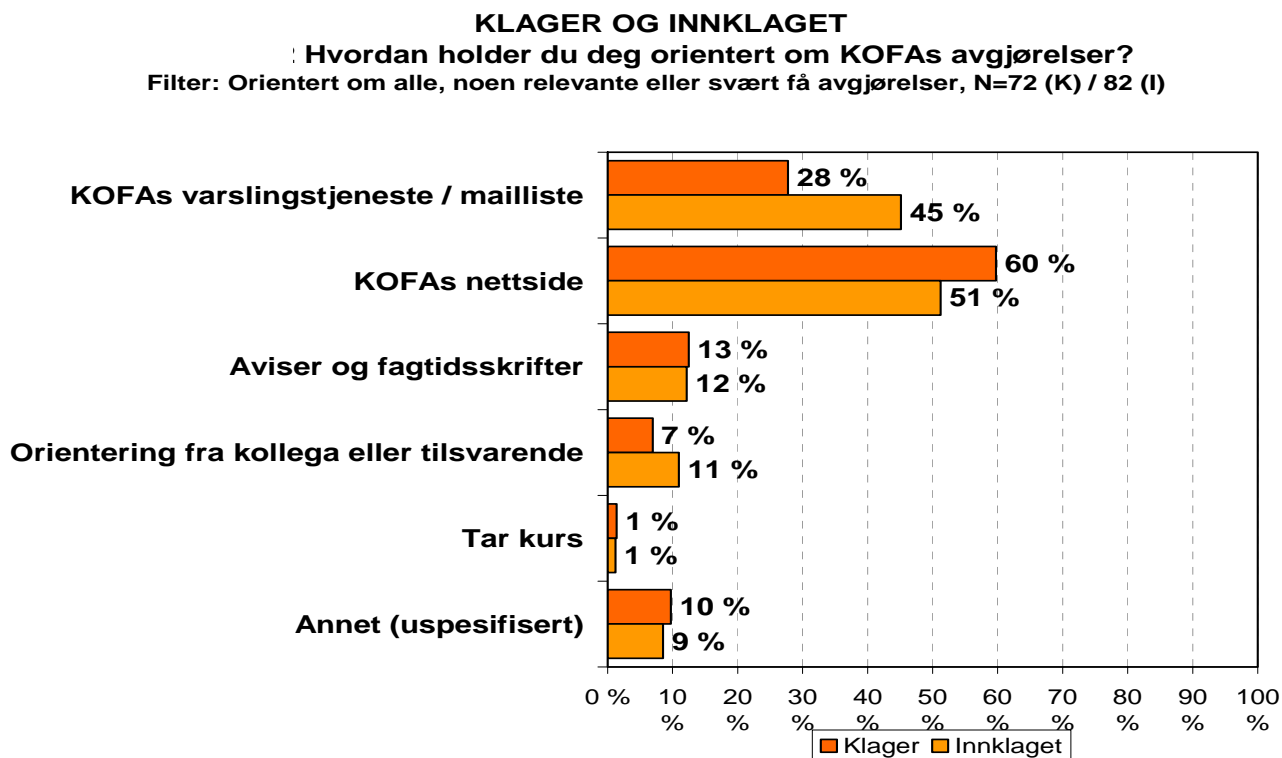
a) Oppdragsgivere og leverandører holder seg løpende orientert om nemndas avgjørelser.

For å kartlegge om og hvordan man holdt seg orientert om nemndas avgjørelser fikk respondentene følgende spørsmål:

Her ser vi at et flertall holder seg mer eller mindre orientert om KOFA sine avgjørelser. Flesteparten holder seg kun orientert om det de anser for å være relevante avgjørelser.

Det som også er interessant i denne sammenhengen er hvordan de holder seg orientert om nemndas avgjørelser.

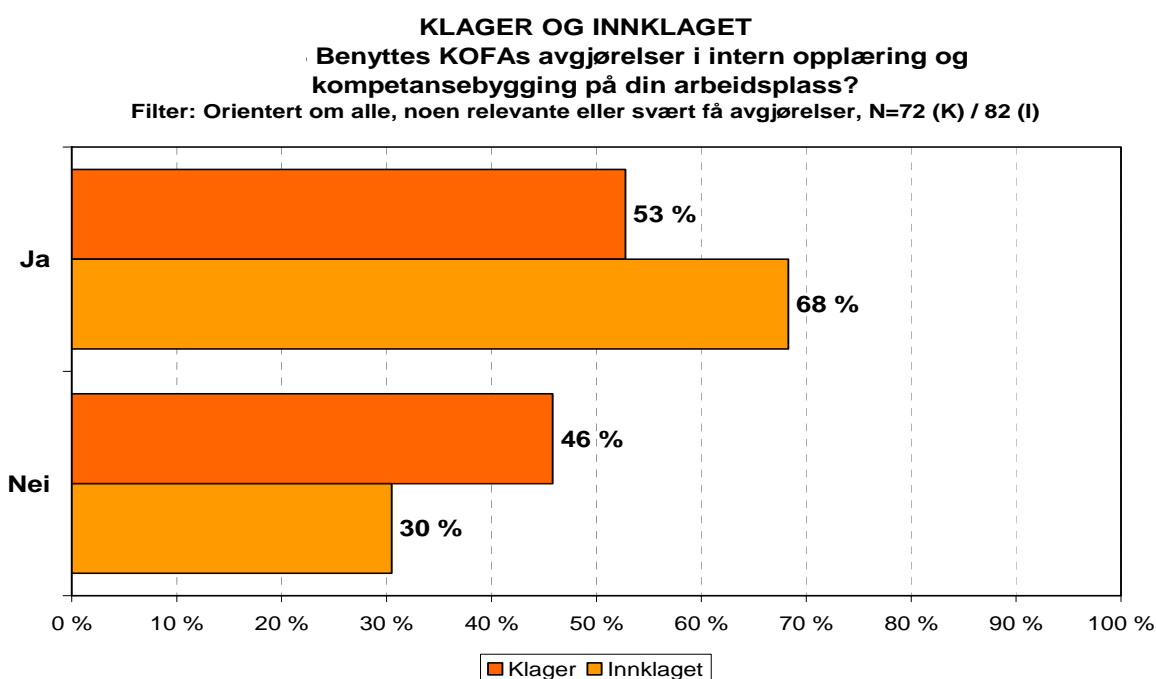

4.3.2 Underspørsmål

b) Nemndas avgjørelser benyttes i opplæring om regelverket for offentlige anskaffelser

I neste omgang har vi undersøkt om og på hvilken måte nemndas avgjørelser ble benyttet hos respondentene. Også dette spørsmålet er stilt til de som er orientert om alle, noen relevante eller svært få avgjørelser.

Vi ser at i overkant av halvparten av de orienterte klagerne benytter nemndas avgjørelser i den interne opplæringen og kompetansebyggingen på arbeidsplassen. På arbeidsplassen til de innklagede er dette enda mer vanlig (68 %).

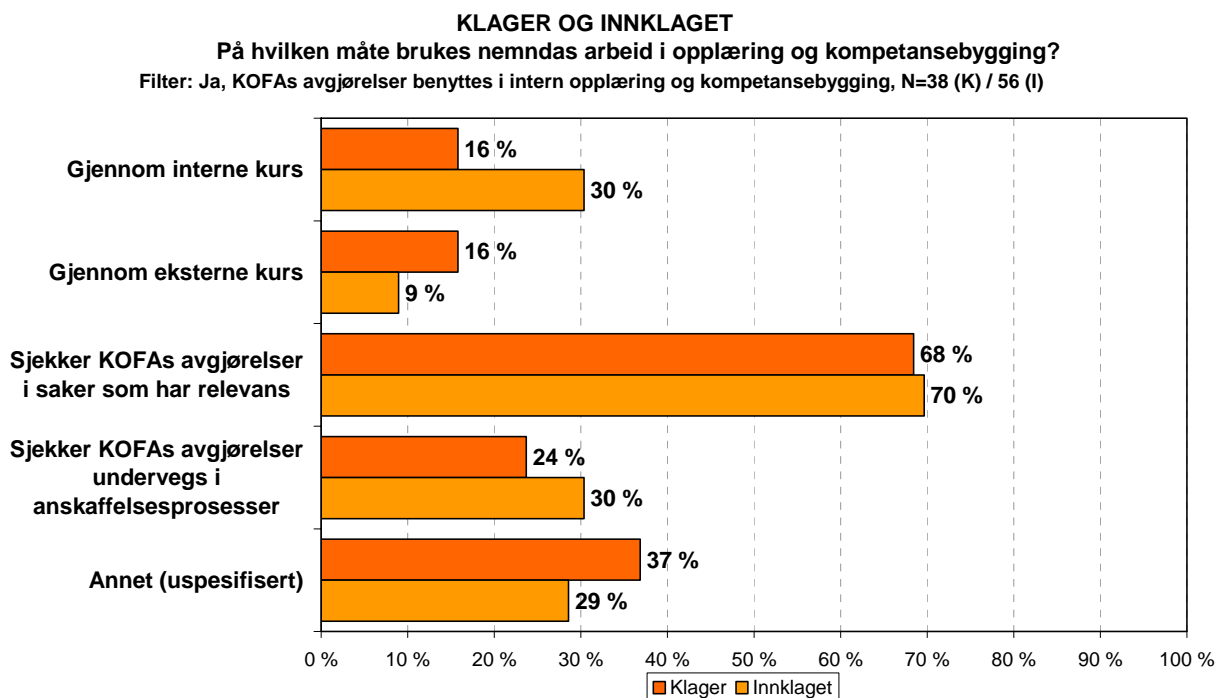
Dybdeintervjuene stadfester at aktørene bruker avgjørelser til kompetansehevende tiltak. I motsetning til plansjen ovenfor virker leverandørsiden mer aktive enn oppdragsgivere.

Begge parter mener forøvrig at både de selv og den andre parten kan bli bedre.

- Oppdragsgiverne kan bli bedre på å arrangere konkurranser, gi bedre begrunnelser mv. Leverandørsiden nevner spesielt problemet med at oppdragsgiver leier inn konsulenter til å gjennomføre anskaffelsesprosesser, uten at konsulenten har tilstrekkelig kompetanse.
- Leverandørene kan bli bedre på å gi tilbud, svare mer nøyaktig på det som blir stilt spørsmål om, levere alle attester, mv.

KOFA avgjørelsene ble brukt på følgende måte av de respondentene som sier at de bruker dem til intern opplæring og kompetanseoppbygging:

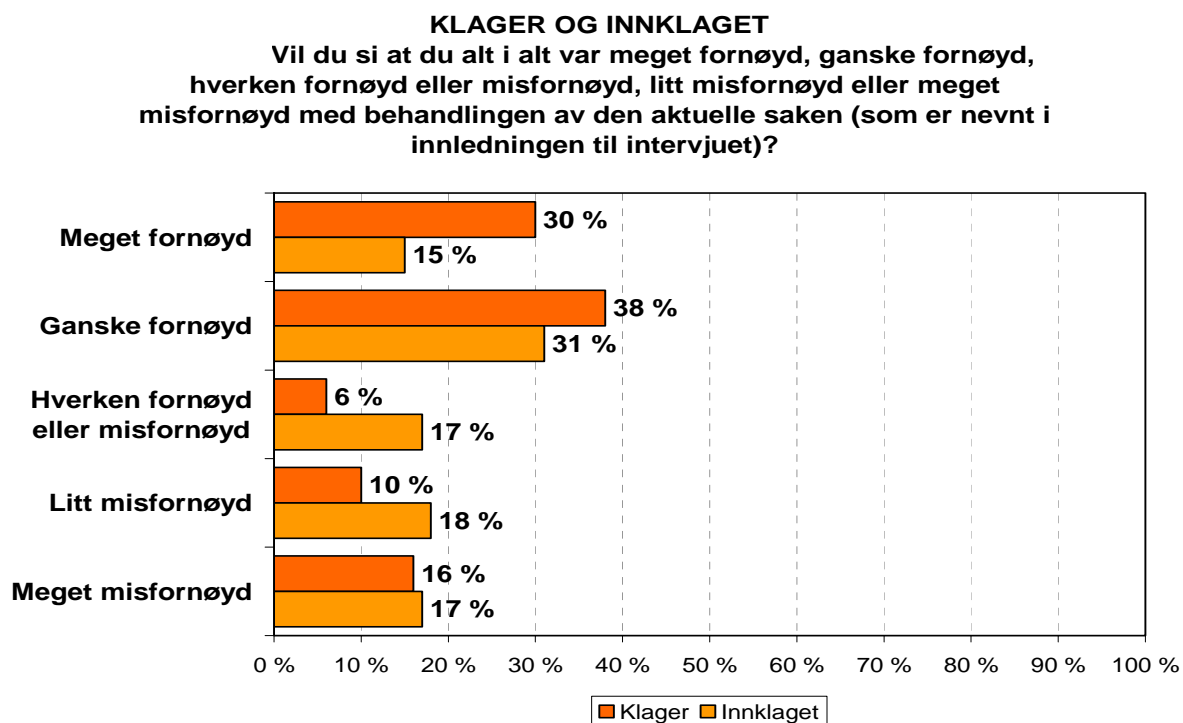
Flertallet sjekker KOFA sine avgjørelser i saker som har relevans, mens ganske mange også sjekker KOFA sine avgjørelser underveis i anskaffelsesprosessen.

4.3.3 Oppsummering av funn for hovedspørsmål 3: Bidrar KOFA til informasjon og kompetansebygging?

Inntrykket er at det er stor oppmerksomhet rundt KOFA sitt arbeid blant dem vi har intervjuet. Både leverandører og oppdragsgivere benytter ulike kilder for å følge med i relevante saker, hovedsakelig gjennom e-post og hjemmeside. KOFA bidrar til kompetansebygging, men dette fører ikke nødvendigvis til store endringer i organisasjonen (se Hovedspørsmål 1).

4.4 Hvor tilfreds er brukerne med KOFA?

Det er utformet noen generelle spørsmål som en avslutning på spørreundersøkelsen. Alle respondentene (200) skulle angi grad av tilfredshet etter følgende skala:

Som det fremgår av ovenstående figur, er det en overvekt som er fornøyde blant klagerne. I denne målgruppen er det hele 68 % som sier seg meget eller ganske fornøyd mens 26 % er meget eller litt misfornøyde. Tilsvarende tall blant de innklagede er på henholdsvis 46 % og 35 %. Selv om det er flere fornøyde enn misfornøyde også i denne målgruppen, ser vi at det er mer delte meninger blant de som er innklaget.

Siden spørsmålet er knyttet til en bestemt sak, vil det være naturlig å studere svarene på spørsmålet ut fra hvilket utfall saken fikk. Spørsmålet er derfor kryssjekket mot denne variabelen og vi finner at de som har fått medhold i saken, er mye mer tilfredse enn de som ikke har fått medhold. 79 % av klagerne som har fått medhold er fornøyde, mens ”bare” 33 % av klagerne som ikke har fått medhold svarer det samme. 88 % blant de innklagede som ikke har hatt regelbrudd er tilfreds, mens tilsvarende tall for de innklagede som har hatt regelbrudd er på 33 %.

Dybdeintervjuene indikerer følgende:

Hva er man mest fornøyd med?

- Medført økt lederfokus, høyere prioritet og tilførsel av kompetanse og kapasitet til innkjøpsenheter og innkjøpsarbeid. At intervjuobjektene i dybdeintervjuene er mer opptatt av ledelse enn intervjuobjektene i spørreundersøkelsen, skyldes antagelig at dybdeintervjuobjektene sitter nærmere ledelsen.
- Endringer i innkjøpsinstrukser
- Oppdragende for innkjøpere
- Godt lavterskeltilbud
- Avklaringer på prinsipielle spørsmål
- Databasen og søkemuligheter på www.kofa.no
- At nemnda er god på å bruke de overordnede prinsippene i loven (Dog nevnes det at det er en ulempe at dette medfører lite forutberegnelighet for oppdragsgivere i hvordan man bør behandle en aktuell problemstilling).

Hva er man minst fornøyd med?

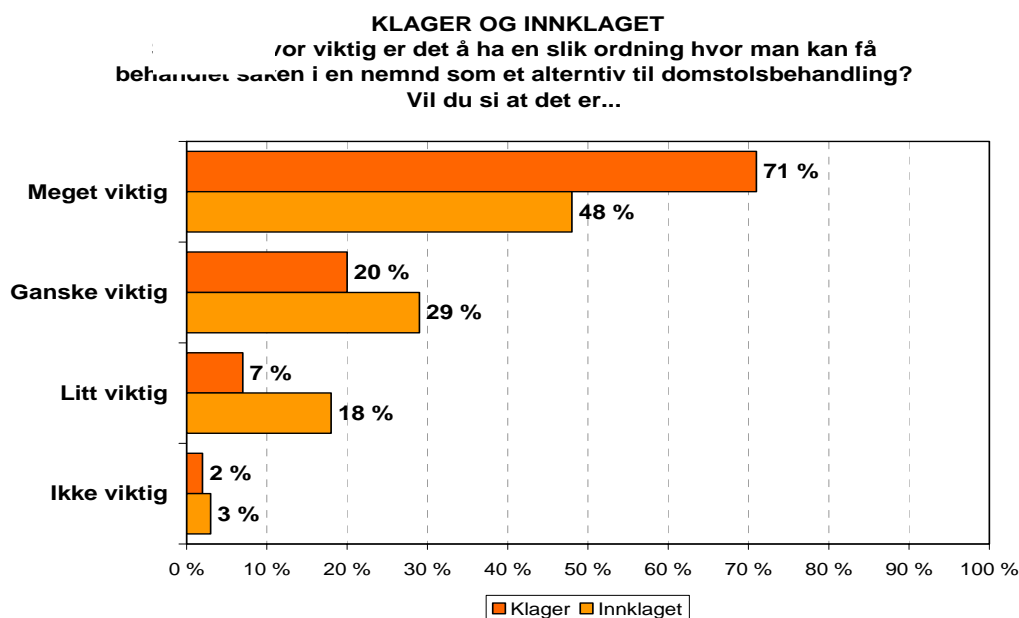
- Saksbehandlingstiden
- Behov for mer praktisk bistand, gjerne underveis i anskaffelsesprosesser uten at det er en aktuell klage på gang.
- Fra oppdragsgivere følgende: At klagerne i mindre grad enn innklagede trenger å redegjøre for saken i sin helhet. Det er spesielt arbeidskrevende for oppdragsgivere å skulle presentere tilsvar med alle dokumenter for nemnda. Enkelte har tatt opp om innføring av saksomkostninger vil kunne redusere antall uberettigede klager.
- For lite aktiv megling.
- Ikke nok tvisteløsningsorgan – nærmere tilsynsorgan er nevnt
- At rettskildeeffekten i praksis er sterk selv om dette verken var hensikten eller har like sterk effekt når saker går videre til domstolen

4.5 Hvor viktig er KOFA?

Spørsmålet har som formål å si noe om hvor viktig det er å ha en ordning hvor man kan få behandlet saken i en nemnd som et alternativ til domstolsbehandling? Hele 91 % blant klagerne mener dette er meget eller ganske viktig og 77 % blant de innklagede mener det samme. I begge målgrupper er det i tillegg et flertall som har valgt det mest positive svaralternativet og har svart meget viktig fremfor ganske viktig. Vi legger imidlertid merke til at 1 av 5 blant de innklagede mener dette er mindre viktig.

Dybdeintervjuene viser også at KOFA anses som en viktig og nyttig instans. Det som går igjen hos flere er at avgjørelsene har fått større tyngde enn tilsiktet rettskildemessig. Flere har tatt opp at KOFA må ha høy status og avgjørelsene bør veie og følges. Man bør da ha en løpende vurdering av om det er elementer av domstolens rettssikkerhetsmekanismer som bør benyttes også overfor KOFA. Herunder nevnes muntlighet og vurdering av skyldspørsmål ved erstatningssaker som det viktigste. Flertallet av intervjuobjektene mener likevel at KOFA er en suksess og at det neppe er behov for større endringer.

Det som også går igjen er behovet for å få belyst hvilke KOFA- avgjørelser som kan kalles prinsipielle. Eller hvordan man på en enklere måte enn i dag kan følge strømninger og føringer i avgjørelsene. Flere plenumsavgjørelser har f.eks. blitt nevnt.

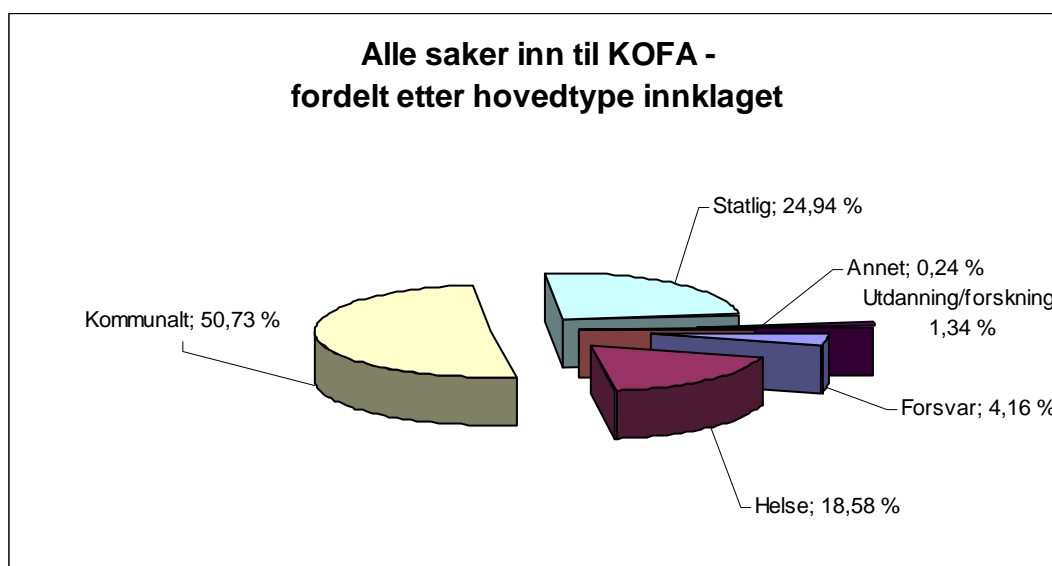
I dybdeintervjuene har vi på et overordnet nivå spurt om hvordan man opplever nytten og resultatet av opprettelsen av KOFA i henhold til ressursene med å drifte KOFA. Det er rimelig samstemt blant intervjuobjektene at man har ”fått mye igjen for pengene”. KOFA har opparbeidet en sentral posisjon på fagområdet offentlige anskaffelser i løpet av kort tid.

4.6 Hvem klages inn til KOFA?

Offentlige anskaffelser beløper seg til rundt 276 milliarder kroner årlig (2005). Av disse disponeres ca. 90 milliarder av kommuneforvaltningen (kommuner, fylkeskommuner, kommunale, fylkeskommunale og interkommunale foretak). Forsvaret hadde i 2005 et samlet innkjøp på 16,6 milliarder, eller ca 6 % av de samlede offentlige innkjøpene. Kilde: SSB Offentlige innkjøp 2005.

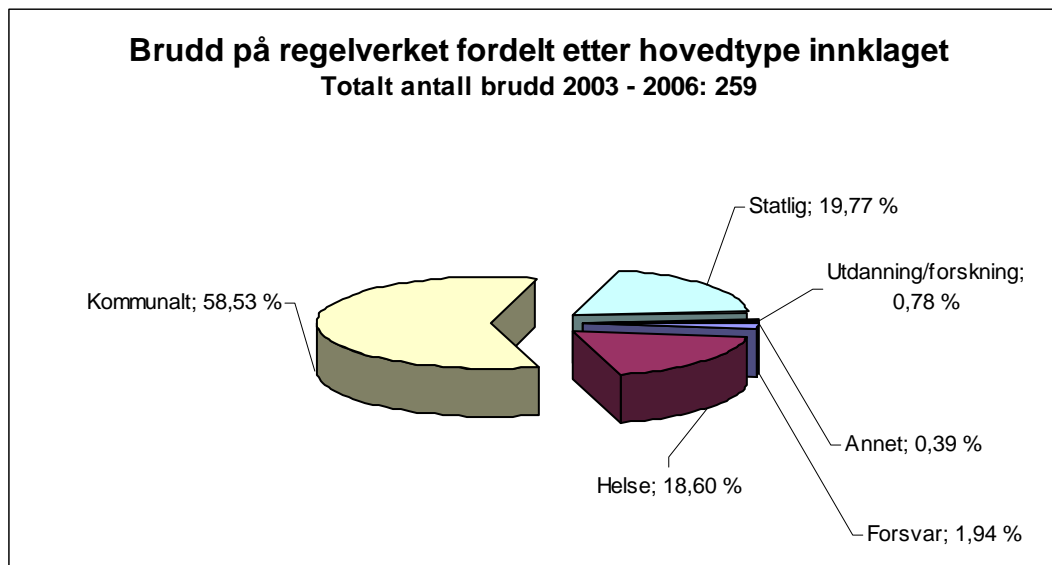
Med dette som utgangspunkt har vi hentet ut og bearbeidet data fra hjemmesiden til KOFA for å få frem et bilde av hvorvidt det er en sammenheng mellom innkjøpets størrelse og hvem som klages inn for KOFA.

KOFA har totalt behandlet 818 saker (pr. 31.10.2006). De innklagede har følgende sektorvise fordeling:

Kommunale innkjøp står for 33 % av det totale innkjøpsvolumet for offentlig sektor, men nesten 51 % av de sakene som klages inn. Forsvaret står for ca 6 % av innkjøpsvolumet, men kun 4,2 % av sakene som klages inn. Tallene viser at kommunal sektor er overrepresentert, mens forsvar er underrepresentert i klagevolumet til KOFA.

Vi har videre sett på hvem KOFA mener har brutt regelverket.

Av de som behandles i nemnda og i følge KOFA bryter regelverket utgjør kommunal forvaltning ca 58,5 %, mens Forsvaret kun utgjør knappe 2 %.

Samlet indikerer funnene at kommunal sektor er overrepresentert både i forhold til totalt antall klager, i forhold til det totale innkjøpet i offentlig sektor og i antall saker hvor KOFA mener sektoren har brutt regelverket.

5 Avsluttende kommentarer

I dette kapitlet kommer vi med noen avsluttende kommentarer til de ulike delene som samlet utgjør evalueringen av KOFA.

Statistikken:

Noen sektorer ser ut til å være overrepresentert blant KOFA sakene. Det kan være mange grunner til dette. I kommunal sektor har man et stort anskaffelsesvolum. Et stort antall saker vil øke kontaktflaten mot ulike leverandører og sannsynligheten for at det blir gjort prosessuelle feil eller at noen føler seg uretteferdig behandlet øker. Statistikken antyder at Forsvarssektoren er underrepresentert i KOFA. Dette bl.a. forklares med at sektoren ofte har få og store kjøp med høy fokus i organisasjonen. I tillegg er en del av kjøpene som gjøres av forsvaret unntatt fra forskrift om offentlige anskaffelser.

Statistikken kan sammen med resten av utredningen indikere hvor og på hvilken måte ulike tiltak og ressurser bør tilføres. Det er imidlertid nødvendig med mer detaljerte studier og analyser for å finne riktige forklaringer, årsaker og tiltak på de indikasjoner som fremkommer her.

Spørreundersøkelsen:

Spørreundersøkelsen ble gjort på et relativt stort utvalg sett i forhold til totalt antall saker behandlet av nemnda. Det bør likevel utvises forsiktighet i tolkning av funnene i undergrupper med få respondenter. Her er det nødvendig med videre undersøkelse og analyse.

Dybdeintervjuene:

På samme måte som i spørreundersøkelsen er det intervjuet ganske mange representanter for de ulike partene. Dette gjør undersøkelsen mer robust der funnene sammenfaller med spørreundersøkelsen, mens divergerende funn peker på områder som kan være interessant å undersøke nærmere. Vi har bestrebet oss på å luke ut uttalelser og funn som ikke samsvarer med det flertallet av representantene mener og som ikke kan støtte seg på funn i spørreundersøkelsen.

Veien videre:

Innenfor oppdragets tidsrammer og disponible ressurser er det gjennom ulike metoder kartlagt og konkretisert en rekke funn og tendenser. Utredningen gir mange konkrete signaler om hva som fungerer i dagens ordning og hva som har forbedringspotensiale.

6 Vedlegg

Vedlegg 1: Oversikt over dybdeintervjuene

(Listen er tilfeldig satt opp)			
Navn	Arbeidssted	Intervjuet	Repr. for
Tore Frellumstad / Siri Legernes	Rådgivende Ingeniørers Forening	08.11.2006	L
Jannicke D Tønjum	Helse-Bergen HF	17.11.2006	O
Gerd Buflod	Kommunenes Sentralforbund, KSI	23.11.2006	O
Yngvild Thue	KS-advokatene	27.10.2006	O
Anders Hauger	KS-advokatene	27.10.2006	O
Arnhild Dordi Gjønnnes	Næringslivets Hovedorganisasjon	27.11.2006	L
Johan H Bjørge	Næringslivets Hovedorganisasjon, SBL	27.11.2006	L
Snorre Fuhr	Næringslivets Hovedorganisasjon, EBA	27.11.2006	L
Rolv Steffner m.fl.	Møte med fylkeskommunale innkjøpssefer	14.11.2006	O
Prof.dr.jur. Lasse Simonsen	Universitetet i Oslo, juridisk fakultet	15.11.2006	E
Forsker Ivar Brynhildsvoll	Telemarksforskning	15.11.2006	E
Bjørge Ven	KOFA-nemndsleder	24.11.2006	K
Henrik Lande	KOFA-fungerende sekretariatsleder	07.12.2006	K
Anneline Vingsgård	KOFA- sekretariatsleder (perm)	18.09.2006	K
Robert Myhre	KOFA- tidligere Sekretariatsleder	24.11.2006	K
Julianne Meling	Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon	15.11.2006	L
Malin Smith	Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon	15.11.2006	L
Andreas Schei	KOFA- tidligere sekretariatsleder	15.11.2006	K
Tom Ottar	Ottar Arkitekter	27.11.2006	L
Yvonne C Delphin	Statsbygg	08.12.2006	O

Forkortelser:

O=Oppdragsgiver

L=Leverandør

K=KOFA

E=Ekspertuttalelse

Der det er flere navn, har disse deltatt i samme møte

Vedlegg 2: Skjema brukt i dybdeintervjuene

Resource-Partner AS
 Oppdragsgiver: FAD
 Skjema for dybdeintervju okt-nov 2006

Intervjuet:		Dato:		Intervjuet av:	
--------------------	--	--------------	--	-----------------------	--

NR		KOMMENTARER
A	INNLEDNING	
1	Vi er valgt av Fornyings- og administrasjonsdepartementet til å gjøre en evaluering av KOFA. Metodikken som er valgt er dels kvantitativ ved spørreundersøkelse, og dels kvalitativ	
2	I den forbindelse har vi valgt ut noen sentrale personer/enheter som vi ønsker å intervju for å belyse noen funn fra rapporten samt supplere noen spørsmål som ikke er belyst i rapporten.	
B	SPØRSMÅL TIL ALLE	
1	Hva mener du om saksbehandlingstiden i KOFA?	
2	I hvilken grad bidrar nemnda til å løse tvister raskere, rimeligere og eventuelt på et lavere konfliktnivå?	
3	Har KOFA tilstrekkelig kapasitet i sekretariatet og i nemnda.?	
4	Er KOFA riktig sammensatt? (stikkord: tverrfaglighet) (kommentar: 29% kjenner ikke kompetansen) (stikkord: spm 26, mange mener KOFA bør ha bransjekunnskap mv)	
5	Hva er man fornøyd med vedrørende KOFA?	
6	Hva er man misfornøyd med vedrørende KOFA?	
7	Særspørsmål/nye spørsmål	
8	Andre kommentarer	

C	SPØRSMÅL TIL OPPDRAGSGIVERE	
1	Hvem representerer du? (evt enhet hos organet)	
2	Følger dere nemndas beslutning? Eventuelt hvorfor følges eller følges ikke beslutningen. (kommentarer: 50% sier avgjørelsen ikke har noen konsekvenser)	
3	I hvor stor grad klages det ikke til KOFA? Og hvem og hvorfor klages det ikke?	
4	Er oppdragsgiver forberedt på økt klagetilstrømming?	
5	Har avgjørelsene ført til endringer hos dere? (kommentar: se spm 17 i rapporten hvor det ikke har ført til endringer hos 44%)	
6	Brukes KOFAs avgjørelser til kompetanshevende tiltak?	
7	Særspørsmål/nye spørsmål	
8	Andre kommentarer	
D	SPØRSMÅL TIL LEVERANDØR	
1	Hvem representerer du?	
2	Når og på hvilken måte blir du brakt inn i en sak vedrørende KOFA.	
3	I hvor mange saker klages det hhv til oppdragsgiver og KOFA?	
4	Hva er de vanligste grunnene til å klage? (kommentar: må forfølges fordi 41% har "annet" som klagegrunn)	
5	Klages det på manglende mulighet til å delta i konkurransen?	
6	I hvor stor grad klages det ikke til KOFA? Og hvem og hvorfor klages det ikke?	
7	Kommer dere til å klage igjen? (Kommentar: Nei-svarene er på 47% på at klagen ikke får konsekvens)	
8	Følger oppdragsgivere KOFAs beslutninger?	
9	I hvor stor grad kreves erstatning? (kommentar: dette må forfølges siden det fremgår av undersøkelsen at 0% klager for å få erstatning)	
10	Har KOFA nok virkemidler? - er bare rådgivende.	

	(kommentar: Rapporten spm 19 sier at 37 % av sakene er kontrakten tildelt samme lev uten ny vurdering. Stikkord: bør KOFA kunne gi midlertidig forføyning og stanse en sak?)	
11	Vil leverandørene øke eller redusere klagebruken?	
12	Brukes KOFAs avgjørelser til kompetanshevende tiltak?	
E	SPØRSMÅL TIL ANDRE	
1	Hvilken rettsskapende funksjon har KOFA hatt? På hvilken måte utøver KOFA den rettsskapende funksjon?	
2	Er det tilstrekkelig rettssikkerhet rundt KOFAs funksjon? (stikkord: manglende bevisumiddelbarhet, vitneavhør, befaringer)	
3	Behandler KOFA saker som burde vært behandlet av domstolene?	
4	Bør nemnda kunne uttale seg om erstatning? - og hva da med vurdering av skyldspørsmål, årsakssammenheng og utmåling med kun skriftlig saksbehandling?	
5	Særspørsmål/nye spørsmål	
6	Andre kommentarer	

Vedlegg 3: Skjema brukt i spørreundersøkelsen

1

Spørreskjema KOFA

Prosjekt	78819
Skjemanummer	

1 God dag, jeg heter ..... og ringer fra Synovate MMI, som tidligere het Markeds- og Mediainstituttet. Vi holder for tiden på med en undersøkelse om klagenemnda KOFA - Klagenemnda for offentlig anskaffelser. Vi vil i den forbindelse gjerne snakke med...(PERSON) som har stått som en av partene i en sak som har vært oppe i nemnda.
 Intervjuet tar bare ca. 10-12 minutter og besvarelsene vil bli behandlet strengt konfidensielt slik at ingen vil kunne knytte navnet ditt til svarene du gir.
 Når du svarer på spørsmålene vil vi at du svarer ut fra dine erfaringer med en sak som ble avsluttet...(DATO) og som dreide seg om...(INFO OM SAKEN).
 Kunne jeg få intervju deg om dine erfaringer, slik at nemnda kan gjøre en enda bedre jobb i fremtiden?

MÅLGRUPPE REGISTRERES AUTOMATISK

Målgruppe

Klager	1
Innklaget	2

TIL KLAGER

2 Hvorfor valgte du å klage?

GJERNE FLERE SVAR

- Mener vi burde hatt jobben ..... 1, *
- Ønsker erstatning 2,
- Ville stramme opp dårlig innkjøpspraksis..... 3,
- For å få en ny vurdering..... 4,
- Ønsker en prinsipiell avklaring 5,
- Vi klager alltid hvis vi tror det er riktig..... 6,
- Innklaget instans fortsetter å gjøre feil til tross for tidligere klager 7,
- Fikk ikke en reell mulighet til å konkurrere 8,
- Annet (uspesifisert)..... 9.

3 Har vedkommende klaget en eller flere ganger?

REGISTRERES AUTOMATISK

- En gang (Merk av, ⇒ 6) ..... 1 *
- Flere ganger 2

TIL DE SOM HAR KLAGET FLERE GANGER

4 Dere har klaget mer enn en gang til KOFA. I forhold til den saken som vi nevnte i innledningen til intervjuet, har du hatt andre grunner til å klage i forbindelse med andre saker dere har klaget inn for KOFA?

- Ja 1
- Nei (Merk av, ⇒ 6) 2
- Vet ikke (Merk av, ⇒ 6) 3

TIL DE SOM HAR ANDRE GRUNNER TIL Å KLAGER I EN ANNEN SAK

5 Du sier at du har klaget flere ganger og at du har hatt andre grunner til å klage i den/ de øvrige sakene. Hvilke andre grunner har du hatt for å klage ved andre saker enn den vi nevnte i innledningen til intervjuet?

ANDRE GRUNNER ENN DE SOM ER NEVNT I SPØRSMÅL 2

GJERNE FLERE SVAR

- Mener vi burde hatt jobben 1,
- Ønsker erstatning 2,
- Ville stramme opp dårlig innkjøpspraksis..... 3,
- For å få en ny vurdering..... 4,
- Ønsker en prinsipiell avklaring 5,
- Vi klager alltid hvis vi tror det er riktig..... 6,
- Innklaget instans fortsetter å gjøre feil til tross for tidligere klager 7,
- Fikk ikke en reell mulighet til å konkurrere 8,
- Annet (uspesifisert)..... 9.

TIL KLAGER

6 Er det sannsynlig at du kommer du til å klage på nytt?

- Ja (Merk av, ⇒ 8) ..... 1 *
- Nei 2
- Vet ikke (Merk av, ⇒ 8) 3

TIL DE SOM IKKE VIL KLAGER PÅ NYTT

7 Hvorfor vil du ikke klage på nytt?

GJERNE FLERE SVAR

- Det er for ressurskrevende å klage..... 1,
- Ønsker ikke negativ eksponering 2,
- For lang saksbehandlingstid..... 3,
- Vår klage får ingen konsekvens..... 4,
- Uklar / uforståelig tilbakemelding 5,
- Begrenset mulighet for erstatning 6,
- Annet (uspesifisert)..... 7.

2

TIL ALLE (KLAGERE OG INNKLAGETE)	
8	Dagens klagegebyr for å få behandlet en klage i nemnda er 860,- kroner. Vil du si at gebyret er for høyt, på et riktig nivå eller for lavt?
For høyt	1
Riktig nivå	2
For lavt	3
Usikker	4
TIL DE SOM MENER GEBYRET ER FOR HØYT ELLER FOR LAVT	
9	Hva mener du vil være et passende gebyr?
NOTER I KRONER (0,- KRONER=0, UBESVAR=BLANK) <input type="text"/>	
10	Når er gebyret så høyt at det ikke er aktuelt å klage?
NOTER I KRONER (UBESVAR=BLANK) <input type="text"/>	
TIL ALLE (KLAGERE OG INNKLAGETE)	
11	Når det gjelder den saken som er nevnt i innledningen til intervjuet, vil du si at KOFA brukte overraskende kort tid på å behandle den, brukte de passelig lang tid / omtrent som forventet, eller brukte de for lang tid?
Overraskende kort tid	1
Passelig tid / som forventet	2
For lang tid	3
Husker ikke / usikker	4
TIL KLAGER	
12	Har nemndas kompetanse motivert deg til å klage, har deres kompetanse ingen betydning for at du klaget, eller kjenner du ikke til kompetansen de sitter på?
Nemndas kompetanse har motivert meg	1 *
Deres kompetanse har ingen betydning	2
Kjenner ikke kompetansen	3
13	Har nemndas uavhengige stilling motivert deg til å klage?
Ja	1
Nei	2
Husker ikke	3
14	Er regelverket brutt i den aktuelle saken?
REGISTRERES AUTOMATISK	
Regelbrudd	1
Ikke regelbrudd	2
TIL INNKLAGETE I SAKER MED BRUDD PÅ REGELVERKET	
15	KOFA har uttalt at det var brudd på regelverket i den aktuelle saken dere ble innklaget på. Har dere fulgt nemndas uttalelser?
Ja	1
Nei	2
Usikker	3
TIL INNKLAGETE SOM IKKE HAR FULGT NEMNDAS UTTALELSER	
16	Hvorfor har dere ikke fulgt nemndas uttalelser?
Har ikke hatt tid / ressurser	1 *
Er uenig med nemnda	2
Uklar / forstår ikke tilbakemelding	3
Avgjørelsen medfører ingen konsekvenser	4
Vet ikke	5
TIL INNKLAGETE SOM HAR FULGT NEMNDAS UTTALELSER	
17	Har nemndas uttalelser medført endringer hos dere?
GJERNE FLERE SVAR	
Satt i gang intern kompetanseheving	1, *
Laget nye interne retningslinjer	2, *
Ansatt nye folk	3, *
Satt fokus på internt ansvar og rollefordeling	4, *
Bestemt oss for å endre organisering	5, *
Økt lederfokus	6, *
Nei, ingen endringer	7, *
Vet ikke	8, *
18	Hvorfor har dere fulgt nemndas uttalelser?
GJERNE FLERE SVAR	
Vil overholde regelverket	1, *
Vil unngå erstatningssøksmål	2, *
Ønsker et godt forhold til leverandør	3, *
Vil opprettholde vårt renome	4, *
Nemnda er en uavhengig klageinstans	5, *
Nemndas kompetanse	6, *
Nemndas sammensetning	7, *
Vet ikke	8, *
TIL KLAGER I SAKER MED BRUDD PÅ REGELVERKET (OG ALTSÅ FÅTT MEDHOLD)	
19	I den tidligere nevnte saken har dere fått medhold om at innklaget har brutt regelverket. Hvilke konsekvenser har klagenemndas avgjørelse fått for utfallet i anbudskonkurransen?
Vi fikk kontrakten	1 *
Kontrakten er tildelt opprinnelig vinner uten ny vurdering	2
Kontrakten er tildelt opprinnelig vinner etter en ny vurdering	3
Konkurransen ble avlyst - det ble gjennomført ny konkurranse	4
Konkurransen ble avlyst - det ble ikke gjennomført ny konkurranse	5
Vi fikk erstatning	6
Vi tok ut stevning / gikk til retten	7
Vet ikke	8

3

TIL ALLE - BÅDE KLAGER OG INNKLAGET							
20	Jeg vil nå at du anslår hvor mye tid som har gått med til de ulike delene av klageprosessen i den aktuelle saken? Hvor mange timer tror du har gått med til....						
NOTER ANTALL TIMER. DERSOM I.O. IKKE VET = BLANK, IKKE BRUKT TID = 0							
	• Å fremskaffe dokumentasjon / bevis og utarbeide klage					1	
	• På kontakt / kommunikasjon med ekstern rådgiver / advokat					2	
	• Kommunikasjon med KOFA frem til avgjørelse					3	
21	Jeg vil nå at du anslår hvor store kostnader som har gått med til de ulike delene av klageprosessen i den aktuelle saken. Avgi ditt svar i hele 1000 kroner. Hvor store kostnader tror du har gått med til....						
NOTER KRONER I HELE 1000. DERSOM I.O. IKKE VET = BLANK, 0,-KRONER=0							
	• Å fremskaffe dokumentasjon / bevis og utarbeide klage					1	
	• Å betale ekstern rådgiver / advokat					2	
	• Kommunikasjon med KOFA frem til avgjørelse					3	
KUN TIL INNKLAGET							
	• Ny anskaffelse					4	
TIL ALLE (KLAGERE OG INNKLAGETE)							
22	I forbindelse med kjøp eller salg av varer eller tjenester, har du erfaring med domstolsbehandling eller tvister i andre instanser enn i KOFA?						
	Ja, har slik erfaring.....	1					
	Nei, har ikke slik erfaring.....	2					
	Kan ikke svare.....	3					
TIL DE SOM HAR ERFARING MED DOMSTOLSBEHANDLING							
23	Jeg skal nå lese opp noen påstander og jeg vil at du for hver av dem skal si om du er helt enig, delvis enig, hverken enig eller uenig, delvis uenig eller helt uenig?						
ETT SVAR I HVER LINJE							
		Helt enig	Delvis enig	hverken enig eller uenig	Delvis uenig	Helt uenig	Kan ikke svare
	• Kostnadene ved en klageprosess i KOFA er lavere enn ved en domstolsbehandling.....	1	2	3	4	5	6
	• Tidsforbruket ved en klageprosess i KOFA er kortere enn ved en domstolsbehandling	1	2	3	4	5	6
	• Konfliktnivå ved en klageprosess i KOFA er lavere enn ved en domstolsbehandling.....	1	2	3	4	5	6
TIL ALLE (KLAGERE OG INNKLAGETE)							
24	Jeg skal nå lese opp en påstand om KOFAs faglige kompetanse og jeg vil at du skal si om du er helt enig, delvis enig, hverken enig eller uenig, delvis uenig eller helt uenig?						
ETT SVAR							
		Helt enig	Delvis enig	hverken enig eller uenig	Delvis uenig	Helt uenig	Kan ikke svare
	• KOFA hadde den nødvendige faglige kompetanse til å behandle vår sak	1	2	3	4	5	6
TIL ALLE BORTSETT FRA DE SOM SVARTE "VET IKKE" PÅ SPØRSMÅL OM KOFAS SAMMENSETNING							
25	Hvilken faglig kompetanse besitter KOFA?						
GJERNE FLERE SVAR							
	Teknisk	1, *					
	Økonomisk	2,					
	Juridisk.....	3,					
	Innkjøpsfaglig	4,					
	Bransjekunnskap	5,					
	Andre (uspesifisert)	6,					
	Vet ikke.....	7.					
TIL ALLE BORTSETT FRA DE SOM SVARTE "HELT ENIG" PÅ SPØRSMÅL OM KOFAS SAMMENSETNING							
26	Hvilken faglig kompetanse synes du KOFA bør ha?						
GJERNE FLERE SVAR							
	Teknisk	1, *					
	Økonomisk	2,					
	Juridisk.....	3,					
	Innkjøpsfaglig.....	4,					
	Bransjekunnskap	5,					
	Andre (uspesifisert)	6,					
	Vet ikke.....	7.					

4

TIL ALLE (KLAGERE OG INNKLAGEDE)	
27	Mener du noen av de saker som blir behandlet av KOFA heller burde vært behandlet av domstolen eller er du av den oppfatning at det i dag er de riktige sakene som behandles i KOFA?
	Ja, noen saker burde blitt behandlet av domstol..... 1
	Det er de riktige sakene som behandles i KOFA idag..... 2
	Usikker..... 3

TIL DE SOM MENER NOEN SAKER BURDE VÆRT BEHANDLET AV DOMSTOLEN	
28	Kan du si meg hvorfor du mener at noen saker burde vært behandlet av domstolen fremfor i KOFA?
	GJERNE FLERE SVAR
	KOFA har ikke tilstrekkelig kompetansen innen området..... 1, *
	Saken var generelt sett for kompleks 2,
	Saken var ikke egnet for å bli behandlet i KOFA 3,
	Fordi det handlet om å få erstatning..... 4,
	Fordi behovet for muntlig forhandling / befarng var tilstede 5,
	Annet (uspesifisert)..... 6,
	Vet ikke..... 7.

TIL DE SOM MENER DET I DAG ER DE RIKTIGE SAKENE SOM BEHANDLES AV KOFA	
29	Mener du at spesielt vanskelige og omfangsrrike saker skal behandles av KOFA, og eventuelt hvorfor mener du det?
	GJERNE FLERE SVAR
	Mener det fordi KOFA har god kompetanse ..... 1, *
	Mener det fordi de lettere finner løsninger..... 2,
	Mener det fordi de holder konfliktnivået nede..... 3,
	Mener det fordi ressursforbruk / kostnader da blir lavere..... 4,
	Mener det fordi domstolene har lav kompetanse på offentlige anskaffelser..... 5,
	Annen begrunnelse (uspesifisert)..... 6,
	Nei, mener ikke det 7,
	Vet ikke..... 8.

TIL ALLE (KLAGERE OG INNKLAGEDE)	
30	Tenk på den saken som ble nevnt i innledningen av intervjuet. Vil du si at konfliktnivået mellom partene har økt, er uforandret eller er redusert etter at saken har vært behandlet av KOFA?
	Økt 1
	Uforandret..... 2
	Redusert 3
	Usikker..... 4

31	Når det gjelder de saker KOFA behandler generelt sett, holder du deg orientert om alle avgjørelser, om noen få relevante avgjørelser, om svært få avgjørelser eller orienterer du deg ikke i det hele tatt om KOFA's avgjørelser?
	Orientert om alle avgjørelser..... 1
	Orientert om noen relevante avgjørelser 2
	Orientert om svært få avgjørelser 3
	Orienter meg ikke i det hele tatt om KOFA's avgjørelser 4
	Kan ikke svare..... 5

TIL DE SOM HOLDT SEG ORIENTERT OM ALLE, NOEN RELEVANTE ELLER SVÆRT FÅ AVGJØRELSE	
32	Hvordan holder du deg orientert om KOFA's avgjørelser?
	KOFA's varslingstjeneste / mailliste..... 1, *
	KOFA's nettside 2,
	Aviser og fagtidsskrifter 3,
	Orientering fra kollega eller tilsvarende 4,
	Tar kurs 5,
	Annet (uspesifisert)..... 6,
	Kan ikke svare..... 7.

33	Benyttes KOFA's avgjørelser i intern opplæring og kompetansebygging på din arbeidsplass?
	Ja ..... 1 *
	Nei 2
	Vet ikke..... 3

TIL DE SOM SVARER JA PÅ FORRIGE SPØRSMÅL OM BRUK AV KOFA'S AVGJØRELSE I INTERN OPPLÆRING	
--	--

34	På hvilken måte brukes nemndas arbeid i opplæring og kompetansebygging?
	Gjennom interne kurs..... 1, *
	Gjennom eksterne kurs 2,
	Sjekker KOFA's avgjørelser i saker som har relevans 3,
	Sjekker KOFA's avgjørelser undervegs i anskaffelsesprosesser 4,
	Kan ikke svare..... 5.

TIL ALLE (KLAGERE OG INNKLAGEDE)	
35	Vil du si at du alt i alt var meget fornøyd, ganske fornøyd, hverken fornøyd eller misfornøyd, litt misfornøyd eller meget misfornøyd med behandlingen av den aktuelle saken (som er nevnt i innledningen til intervjuet)?
	Meget fornøyd 1
	Ganske fornøyd 2
	Hverken fornøyd eller misfornøyd 3
	Litt misfornøyd 4
	Meget misfornøyd..... 5
	Kan ikke svare..... 6

36	Hvor viktig er det å ha en slik ordning hvor man kan få behandlet saken i en nemnd som et alternativ til domstolsbehandling? Vil du si at det er...
	LES OPP
	Meget viktig 1
	Ganske viktig 2
	Litt viktig..... 3
	Ikke viktig..... 4
	Kan ikke svare..... 5